

Először sajtónkban: a SZER műsora

(Hétfői adásterv a 6. oldalon)

Aki megharapta a rendőr kezét...

(Írásunk a 3. oldalon)

Emil és a defekt-ívek

Rendkívüli eseménynek lehetnek szem- és fültanúi azok, akik ma este 5 órakor a komlói sportcsarnok lelátóin foglalnak helyet. A küzdőtér nem mindennapi látvány fogadja őket: egy országgyűlési képviselő, egy volt bányász és egy rádióriporter, mint vitavezető... A többi — ott fog eldőlni.

A felsoroltakból természetesen legérdekesebb a képviselő személye. Mérei Emilnek hívják, a Mecseki Szénbányák volt vezérigazgatója, nyugdíjas honatya, megannyi támadás célpontja, s talán nem alaptalanul.

A minap találkoztam Földi Józseffel, aki jelenleg is a szénbányák kutatási osztályának dolgozója. Érdekes dokumentumokat mutatott nekem az 1985-ös választásról, például egy olyan választási összesítőt, amelyen jól nyomon követhető a csalások. Mindezt szenvedélyes beszámolóval fűszerezte. Kiderült, régóta folytat nyomozást a csalások ügyében. Bevallom, alig tudtam követni. „Maffia... legfelsőbb pártvezetés... csalások... monolitikus egység... vállalati kortespénzek...” Erkölcsi fertő. Mindez a Hatalom, és az ő Baranya megyei helytartója jóváhagyásával — sőt tevőleges részvételével — aki most ráadásul a törvényesség legfőbb őre az MSZMP-n belül.

De lássuk a dokumentumot. A 48 — illetve összevonás után — 31 szavazókörzetben az első körben egyetlen helyen ért el többséget Mérei Emil ellenlábásával, Szűcs Istvánnal szemben! Ott hattal több szavazatot kapott. Szűcs összességében csaknem 3000 voksal vert rá Méreire! (7004:9808 volt az arány.)

— Az első fordulónál talán még ötvennél is kevesebb szavazat hiányzott Szűcs győzelméhez — mivel három jelölt volt, így nem szerezte meg a szükséges 51 százalékot — mondja Földi József. — Volt viszont 870 érvénytelen szavazat, amelyek mindegyikét 16 féleképpen(!) lehetett volna elbírálni, illetve újra ellenőrizni. Morbert (a komlói tanácselnök) azonban ezt megakadályozta, mondván: Semmit nem számoltok! Új választás lesz, de azt megszervezzük...!

— A második választás előtt az egyik főkortes, Mérei embere, a zobáki bányászvezetője, Cseresznyés Ferenc a következőképpen agitált: aki nem RÁ akar szavazni, az ne menjen el a szavazásra — emlékezik Földi József.

Nos, nagyon sokan nem is mentek el szavazni. Június volt, rekkenő hőség, a legnagyobb nyári dologidő, az embereknek meg elégük volt már az egész hercehurcából... Annál meglepőbb, hogy — s itt újra a választási összesítő a bizonyíték — Magyarországon a 385 szavazásra jogosultból 392-en(!) adtak le érvényes szavazatot.

— Én végigjártam Ligetet, Mecsekpölös-két, Magyarhertelendét... Az emberek tiltakoznak ez ellen! Hiszen másodsorra már egész utcák nem mentek el szavazni!

Egy egész valahánytized százalékkal így nyert tehát Mérei Emil, aki soha nem volt vajúr, ezt a „tényt” viszont büszkén hirdette a választási plakátokon.

A fentiekhez képest már igazán csekélységnek tűnik, hogy egyes körzetekben rengeteg idegen is szavazott (két cédlás választások?), hogy a Mecseki Szénbányák emblémájával ellátott golyóstollal osztogattak, hogy a kevésbé tájékozott idősebb embereknek azt mondták: csak az az érvényes szavazólap, amelyen Mérei nevét hagyják meg, hogy toll helyett ceruzával kellett szavazni, hogy Magyarországon minden különösebb feltűnés nélkül heten megszöktek a jelölésről és elmentek leadni a voksukat...

Ezek után, vagyis ha mindezeknek a fele igaz lenne, mit kell itt ma este megvitatni? Hiszen még nem szoltunk lakásügyletekről, be nem tartott ígéretekéről, egy vállalatot a csődbe vezénylő gazdaságszervező képességről, politikai és szakmai dilettantizmusról, amelyek mindegyike felbukkant már Mérei Emillel kapcsolatban. De talán mindez valóban kevés. Egyfelől egy vitathatatlan és megtámadhatatlan életút — M.E. legalábbis ezt fogja ma megpróbálni bizonyítani — másfelől a bizonyítékok tömege, amelyek talán mégsem törnek ma át a Hatalom burkát. Mert Mérei — úgy tűnik — bürokrata született, s ma is bürokrata él.

Jellemének árnyalásához figyelmükbe ajánljuk még azt a beszélgetést, amely ezen írásunk főszereplője, és Mérei Emil egyik közvetlen munkatársa között zajlott a közelmúltban. (Ld. 4. oldal.)

Lékó Sándor

Adnak, de megnézik, mire

A svájci, osztrák és nyugat-német pénzügyminiszter a svájci Crans-ban tartott szombati sajtóértekezletén kijelentette: országai készek segítséget nyújtani Kelet-Európának, de figyelmeztették ezeket az országokat, hogy ne várjanak nagy segélyösszegeket.

A három ország pénzügyi tárcájának irányítói (a svájci Otto Stich, a nyugat-német Theo Waigel és az osztrák Ferdinand Lacina) e helyen nem

hivatalos jellegű eszmecserét folytatott az elmúlt két napon, s ennek eredményeit összegezték szombaton a sajtó számára. Az említett témával kapcsolatban Otto Stich svájci pénzügyminiszter kifejtette: Nem szabad megismételni az 1970-ben elkövetett hibát, amikor feltételek nélküli hiteleket nyújtottak. Elsősorban magánkezdeményezéseket kell ösztönözniük a kelet-európai országokban mondotta, hozzáfűzve, hogy

helytelen lenne nagy összegű segélyeket ígérni ezeknek az államoknak, mert az hamis reményeket keltene bennük. Otto Stich úgy látta: inkább meghatározott programokra kell pénzügyi támogatást adni.

E megszorításokon túl mindenesetre mindhárom miniszter leszögezte, hogy országai hozzá akarnak járulni a kelet-európai országok megsegítésére irányuló nemzetközi erőfeszítésekhez.

Prokop Péter hitről és művészetről

Az ajtóval szemben a Tékozló fiú megtérését ábrázoló kép. Határozott vonalvezetéssel; a megjelenítés szuggesztivitásából érezni, érteni lehet annak is a kép mondanivalóját, aki nem, vagy csak alig ismeri a történetet. Egyetlen valóságot, a szeretet mindent legyőző erejét hirdeti a kép, s azt, hogy van valami (valaki) az ember fölött.

Az ajtó melletti falon pedig Péter apostol portréja. Ismerős rózsaszín, lila, kék és zöld színösszeállításban. Mintha az ókalocsai hímezések színeit vette volna kölcsön a művész. Legalábbis, engem mindez arra emlékeztet.

— Kalocsáról származom — mondja Prokop Péter Rómában élő és alkotó pap-festő és író. — A színeket az ember az

édesanyjától kapja. Mivel Kalocsán nőtem föl, ezeket a színeket onnan hoztam magammal. Kedvenc színem a piros és a zöld.

— Ezt a kiállítást, és egyben a Fügefám alól című albumának bemutatóját a Budapesti Művészet Barátok Egyesülete rendezte. Alkalmom ez ar-

folytatás a 6. oldalon

A suszter sem maradt a kaptafánál...

Az NDK-öndicséret bűvös

Szombati számában a Neues Deutschland olvasói levelekből idézve bizonyítja, hogy az NDK lakossága szívből támogatja a párt és a kormány politikáját, s egyöntetűen elutasítja a nyugatnémet sajtónak a „menekülők” kapcsán szított uszító kampányát.

A levélírók egy része úgy látja, hogy „az emberi jogok ürügyén az NSZK egyes politikai és erői alá akarják ásni a szocialista országok szuverenitását, kapitalista állam- és társadalmi szerkezetet kívánnak rájuk kényszeríteni”.

Az olvasói levelek beküldői büszkén sorolják az NDK 40 éves fennállása alatt elért vívmányokat, elsősorban a létebiztonságot. Dicsérik a külügyminisztérium csütörtöki nyilatkozatáról, amely újfent bizonyítja az NDK „tájékoztatási politikájának tiszta és igaz voltát”. Egyúttal átlátszóan nevezik a nyugati sajtó hadjáratát, amelynek célja „megzsarolni bennünket, s olyan intézkedésekre várni, amelyek elégedetlenség-

get váltanának ki az NDK állampolgárok körében”.

Egynemely levélíró felháborodott hangon szól azokról az egykori honfitársairól, akik „éveken át díjmentesen tanulnak s vehettek részt továbbképzésen minálunk, most pedig illegális úton elhagyják országunkat”. Számukra is eljön majd az a perc, amikor kénytelenek lesznek elgondolkodni tettükrön — jósolja az erfurti levélíró.

A Neues Deutschland számos levélírója hitet tesz az eddigi bevált irányvonal folytatásá, a gazdaság- és szociálpolitika egységének megőrzése mellett. „Nem hagyjuk, hogy az NSZK-ból érkező rágalom meggyalázzák 40 éve tartó sikeres fejlődésünket” — írja egy warnstedti cipész kisiparos. Mások az október 7-én esedékes államalapítási ünnep, az NDK 40. születésnapja nagy munkásokkal történő előkészítésében és méltó megünneplésében látják az igazi választást a Springer-sajtó hadjáratára. A pálmát minden

bizonytal egy vidéki hengerű golyógyártó gépsorának brigádvezetője viszi el, aki brigádja nevében felajánlja: az uszító kampányra válaszképp az év végéig két napi teljesítménnyel túlszámalyják az éves tervet...

A szigorúbb határellenőrzés ellenére szombatra virradóra ismét száznál több NDK-állampolgár jutott át a magyar-osztrák „zöld határon”. Az osztrák hatóságok tájékoztatása szerint a hét elején tapasztalt „nagy roham” csillapulni látszik, a fokozott ellenőrzés miatt a „menekülők” egyesével vagy kisebb csoportokban kísérlik meg az átjutást. Az éjszaka folyamán semmiféle incidens nem volt.

Az osztrák határmenti községekben a Vörös Kereszt munkatársai és önkéntesek segítik a menekülteket: szállást és tisztálkodási lehetőséget biztosítanak számukra, illetve étellel és ruhával látják el őket.

Kiraboló beutaló

Egyszer minden a végét éri. Ilyenné lett az e földi természet, s így szabályoz a benne élő törvényszerűség. Jól is szabályozna, ha nem avatkozna vagy kontárkodna bele az ember, mint a természet egyik nagy csodája. Igaz, ott azzá is lett, akként uralkodik és hoz törvényeket, hol az embert emberszámba veszik. Emberszámba vételt hirdet a mi honi szakszervezetünk is, s hozott is szabályokat (törvényeket?) az eltántorított tagjainak még az üdültetésére is.

A „virágzó” Gáspár-korszak alatt „kiharcolt” és jól kidolgozott melós-beutal(tat)ási rendszer még — a vezér pihenése óta is — él, de mára aztán jól becsapva az igénylőt.

Beutalót biztosít a szakszervezet, mert azt azért vallja: pihenni is kell! Vallja ugyanezt minden melós-emberfi, az biztosan, aki több millió társsal részesül(het) az évre szabott szocialista kizsákmányolásból — mert ilyen is van, és létezik nemcsak a tőkés (azt meg látni kell végre mivé lett s alakulhatott) — és a néha megalázó munkahelyi, legfőképp idegi terhelésből. Főként attól, hogy például még ma sem ítélték meg valósan, mi a munka bére.

Sajnálom azt az emberfit, ki a pihenésre is tud időt áldozni a robotoló napjaiból. Sajnálom, mert rájön a rablás újabb kifinomult módszereire, mert újfent ráébred ki az úr e honban. Még egyedül, egyuralkodóan a

kommunista. Érezheti is — a nyolc, tíz nap alatt —, mert éreztetik a rövid idő alatt töményesítve. Igen, rövidre van az kurtítva, az a bizonyos beutaló, amire viszont kényszerül az emberfi. Persze, nem a főidőben, inkább előtte vagy utána, s nem is a fő hatalmasságokat kitérve palotájukból.

Szóval a pártállam hűségese kiszolgálójától kap a (legyen négy fős) család egy beutalót, aminek örülni kell, mert nyugat-európai körútra, s más mesebe is beillő utakra csak az újgazdagék, a magas posztú és posztós-székű elvtársak, a vezérek és ügyeskedők jutnak el, na meg az igazán spórolni is tudók. (Ez utóbbiak imádják a zsíroskenyeret, a paprikás krumplit.)

A melós-emberfi — mint említettem is a több millió — meg csak élvezze mit nyújt e harmadkis hazánk szépsége.

Hát mit nyújt? A szépségen kívül a beszenyezett, pusztá, lemeztelenített valóságot. A bűnösen el- és megromlott gazdaságunk kóros hatásait.

És most sorolom a hatásokat — nem féltetve továbbra sem a kifeszült indulatokat, nem is lehet azt. Tehát van beutaló. Hurrá! Megyünk nyaralni, pihenni, üdülni — kinek mi teszi. (Magam a pihenésre teném voksomat.) Na és persze van nyaraló-pihenő-üdülőépület, mit bérel nekünk a kegyes szakszervezet, s ezt jól teszi. Áll az épület valahol egy — ki-

sebb, nagyobb — víz (folyó, tó) közelében. Szép és tiszta innen onnan is, a tulaj, hogy ne mondjam eléggé érdekeltté van téve, attól is olyan kedves, közlékeny és előzékeny. Teheti, mert vastagodó a pénztárcája (csak Svédbe' vagy Olaszba' fogy belőle egy kevéske), meg csillogó-villogó a legújabb autója.

Aztán, tovább: nemcsak pihenni, de enni és inni kell, s legyen az egy harmadosztályúba sorolt étterem, hol enni és inni lehet. És jön az első hatalmas pofon. Nem attól, hogy majd egy órácskát kell kiszolgálattottan a kiszolgálásra várni — hiszen addig inni azt lehet — nem is a koszos terített asztalra odaszórt ételektől: az áraitól. A szolidabbik ebédet sem úszsza meg a beutalt család sokkal négyszáz forintnál alább, s így, ennyiért ebédelhet tíz napon át, na és reggelizhet, vacsorázhat is (az a kis mohó család), vagy úgy kétszázért.

Aztán, még tovább: a vízpart. Szó szerint is csak a talpalatnyi hely ami jár(hat), s ott fülébe zúg leginkább a német, de angol és francia csacsogás — kiknek nyáridőre eladták e hazát — s zúg a hangosbeszélőből is ugyanazon nyelveken a különféle kedves invitálás ide és erre, s a zene. Azt hiheti a már kábult melós-emberfi, nem is e honban pihen beutalva, s ez sem más, mint pofon, és pofon. Nem hallgatható el a fürdéshez jogosító belépő ára sem, mi na-

pi százhusz forintot is kitesz. Az sem, mibe kerül a gyerekek egyéb óhaja és sóhaja, amit az évben egyszer ellazultan teljesíteni is kell.

Meg az sem: beutalva is rájön az emberi mitől van itt híriül adva az alkoholizmus. Ha ritkán is honfitársal vegyülössze láthatja, hogyan fogy a sör, a bor a pálinka — hogy mossale a belülről is tapadó szennyet — közben szidva vagy on a munkahelyi vezetőtől a legmagasabbban lévő posztós-székben ülőig és közte mindenki. Így le-

het beutalva pihenni, többre nem is futja az időből igen, csak könyveknek olvasására. Az a későbbi időkre is hasznos lesz.

Bizonyosan jövő(k)re nem e fajta pihenésből kér a melós-emberfi, mert kért fog továbbra is jogosan az őt megillető jussból és bőséggel, ha egyszer ő termeli a nemzetvagyon, s tartja el haszonélvezőit. (Ha még lesznek!)

Hittem eleddig: azért a nem mindenhol és nem mindenkor ható hatalmi elitnek olyan keze

nem lehet, hogy még beszenyeyezi a nyaralást, pihenést, üdülést is a zsebre nyúló forint-rablással, s teheti ezt még a hűbéres szakszervezet egyetértő támogatásával. Csak eleddig hittem, e nyár végéig.

Hinni holnapról a megmaradt reményünkben fogok, azt nem lehet kirabolni, azt nem is hagyjuk még egy új beutalóval sem. Szóltam róla: egyszer minden a végét éri meg az élező törvényszerűség miatt, még a rabló (be)utaló is.

Petőfi László

A kapolcsi kocsmában

Kapfenger András felvételei

Szeptember: vízvázlasztó?

Lavinaveszély

További 500 NDK állampolgár sikeres szökéséről számol be augusztus 24-i számában a Münchenben megjelenő Süddeutsche Zeitung. Részleteket közöl Helmut Kohl telefonbeszélgetéséből, amit NDK illetékesekkel folytatott. Kohl mielőbbi tárgyalásokat sürget Honeckerrel, de ez — Honecker betegsége miatt — szeptember előtt nem lehetséges. Mint köztudomású a keletnémetek első emberét a múlt héten epékövel mütötték. Az igazi lavina — amennyiben nem jutnak pozitív megállapodásra —, ezután várható. Ekkor válik ugyanis ismerté az az adat is, hogy Magyarországon szabadságát töltő több mint 200 000 emberből hányan tértek haza, ill. hányan használták fel szabadságidejüket a szökéshez. A Süddeutsche Zeitung egy NDK-beli kormányválság lehetőségét is előre vetíti.

A menekülők „áradata” a magyar-osztrák határon mindezek ellenére sem ért véget. Bonn tudni véli, hogy augusztus 1. óta több mint 3000 ember jutott ily módon nyugatra. Bonn politikájának köszönhetően ez évben több mint 60 000 NDK állampolgárnak lesz lehetősége áttelepülni s ebből a menekültek száma mintegy 10 000-re tehető. Az osztrák rendőri szervek szerint, folytatja a lap, tragikus kimenetelű volt annak a terhes keletnémet nőnek a szökése, aki néhány méterrel a határ előtt „vesztette el” gyermekét. Ő maga ennek ellenére átjutott, s osztrák földön orvosi ellátásban részesült.

Megnövekedett az embercsempészek száma. A müncheni lap 50 emberről tudósít, akik 2 ezer márkát kérnek személyenként az átjuttatásért. Egy harmadik bonni tudósítás a keleti blokkból, a prágai NSZK-nagykövetség bezárásáról szól. Itt ugyanis 154 ember keresett menedéket. A nagykövetség bezárása több száz csehszlovák állampolgárt érintett, akik azért utaztak Prágába, hogy NSZK-vízumhoz jussanak. Az ő vízumkérelmüket most az utazási irodák intézik.

Az ausztriai Schöpping menekülttáborra már több NDK-st fogadni képtelen, miután teljesen megtelt — nyilatkozta a Német Vöröskereszt tudósítója. Budapesti forrásokra hivatkozva a lap elmondja, hogy a jelenleg még Magyarországon tartózkodó keletnémet állampolgárok száma 200 000-re tehető. Azoknak a számára pedig, akiknek már nem lehetséges a hazautazásuk, mivel otthoni retorziókat tartanak, az MDF nyitott segélyirodát. Jesszenszky Géza és Lányi Dániel (mindketten a külpolitikai munkacsoport tagjai) nyilatkoztak a délnémet lapnak. Szerintük az itt tartózkodó NDK állampolgárok fele nem utazhat vissza hazájába. A magyar vezetői üdvözlőnk, hogy mindenki, aki csak kívánja, kiutazhasson nyugatra. Sajnos, egy szerződés miatt megkötött a kezük. Az MDF központjában (Budapest, Ó utca 8-10) „Érdekképviseleti iroda” nyílt NDK polgárok számára — fejezi be írását a délnémet sajtóorgánum.

-r -a

Revízió-vízió

Albán(at)

Az Albán Munkapárt lapja, a Zeri i Popullit szombati számában élesen elítélte a „polgári demokráciára” irányuló törekvéseket Magyarországon és Lengyelországban, s e helyzetért főleg a gorbacsovi politikát okolta, amely „zöld utat” biztosított a „szocialista-ellenes erő” felemelkedésének Kelet-Európában.

A lap kommentárja még korábbi időszakokra is visszanyúl: az, ami ma Lengyelországban és Magyarországon történik, logikus következménye az SZKP XX. kongresszusa által beindított revizionista politikának — írja. A lap szerint a lengyel „revizionisták” átengedik a hatalmat a szocializmus „esküdt ellenségeinek”. Emlékeztet Lech Walesának, a Szolidaritás vezetőjének arra az állásfoglalására, amely szerint szervezete a háború előtti állapot akarja visszaállítani, vagyis azért az időszakét, amikor Lengyelország kapitalista volt. A Zeri i Popullit úgy látja: Magyarország is ugyanezen az úton halad, amikor a „politikai pluralizmus” fel tart, és (kommunista) pártját szociáldemokratává változtatja. A „nyugati imperialista körök” arra akarják felhasználni a „revizionista” államokban kirombant válságot és a Szovjetunióban folytatott gorbacsovi politikát, hogy nyíltan támogassák a „burzsoá ellenforradalmat” ezekben az országokban.

Walesa nem vágyik címekre, posztokra

„Szeretném látni a kommunizmus halálát”

Lech Walesa, a Szolidaritás elnöke pénteken este nyilatkozatot tett közzé, amelyben közölte, hogy ellenzi a sztrájkokat. Minden erővel támogatni kell Mazowiecki kormányfőt, hogy véghezvihesse reformprogramját — szögezte le. Fel szólította a kormányt, hogy ne féljen a radikális intézkedésektől és javasolta, hogy a bérkövetelések rendezésére alakuljon vegyesbizottság a kormány és a szakszervezet képviselőiből.

Az Egyesült Államokat és a nyugat-európai államokat felelősség terheli a lengyelországi kísérlet sikeréért — jelentette ki Walesa az ABC televíziójának adott interjújában. Szerinte nem kell tartani attól, hogy a

LEMP megpróbálja lejáratni a Szolidaritást. „Csak egy Lengyelország van, és valamennyien felelősek vagyunk érte” mondotta. Az országnak új hitelek, valamint adósságállományának átütemezésére van szüksége, de kellene a nemzetközi beruházások és vállalkozások is, hogy egy új gazdasági rendszert építsenek fel Lengyelországban. Walesa elmondta, támogatja Mihail Gorbacsov reformjait, de úgy gondolja hogy a kommunizmusnak nem lehet szerepe Lengyelországban. „ Szeretném látni a kommunizmus halálát” — mondta. Azét a kommunizmusét, amely hazámban tetézett egészen mostanáig. Nem vagyok teoretikus, de ismerem

Sztálin, Hruscsov, Brezsnyev kommunizmusát, és azt hiszem, ennek a kommunizmusnak meg kell szűnnie” — szögezte le a Szolidaritás vezetője.

„Olyan rendszert akarunk felépíteni, amely a demokrácián és a szabadságon alapul” — mondta, egyszersmind hangsúlyozva: Lengyelország nem akarja másolni az Egyesült Államokat. „Nem akarunk kapitalizmust. Olyan rendszert akarunk, amely jobb, mint a kapitalizmus. El akarunk vetni mindent, ami rossz a kapitalizmusban.” Walesa megismételte, hogy nem vágyik sem a miniszterelnöki, sem az államfői posztra, mert úgy gondolja, ez ellentétes lenne az ő szabadság-eszményével.

Jézus és a visszaélés

Istentisztelettel fejeződött be szombaton Szöulban a Református Világszövetség 22. Közgyűlése. Ezen a világ százötven országában működő százhetvenöt református tagegyházat összefogó világszervezet új főtitkára, a csehszlovákiai, Milan Opocensky tartott prédikációt. Azt hangsúlyozta, hogy az egyházak kötelessége a szenvedők segítése mindenütt a világon, legyen szó akár Dél-Afrikáról, Palesztináról, a Fülöp-szigec-

tekről, Közép-Amerikáról, vagy a világ bármely más térségéről. Jézus arra tanított bennünket, mondta, hogy lépünk fel a hatalommal való visszaélés ellen. Szeretettel kell viselnetünk szomszédaink, de különösen az elnyomottak iránt — jelentette ki szöuli prédikációjában a református világszövetség új főtitkára.

A szövetség történetében most első ízben túlnyomó többséggel újválasztották az eddi-

gi elnököt, Allan Boesak dél-afrikai lelkeszt.

A fajüldöző rezsim elleni küzdelem ismert harcosa ezzel újabb hét éven keresztül irányítja a hetven millió protestáns keresztyént tömörítő szervezetet. A Közgyűlés 14 napos tanácskozásán hatszáz küldött vett részt. A Magyarországi Református Egyházat dr. Tóth Károly református püspök által vezetett küldöttség képviselte.

Házi őrizetből Magyarországra

nyekkel nem szolgálhatok, talán elég annyi; informátoraink Erdélyben tevékenykednek, és mi az összegyűjtött híreket rendszeresen eljuttatjuk a nyugati hírközlő szervekhez.

— *Korábban azt nyilatkozta, hogy „nekünk azt az irt kell betölteni, amelyet az erdélyi ügyekkel kapcsolatos indifferens magyar politika teremtett”. Sikerült a küldetésük?*

— Ennek eldöntése a közvéleményre tartozik. Egyébként az EMH az információgyűjtésen túl bekapcsolódott a Magyar Emberi Jogok Alapítvány munkájába. Az egyesült államokbeli és kanadai irodákban kívül többek között Párizsban, Brüsszelben, Münchenben, Genfben, Bécsben, Stock-

holmban és természetesen Budapestben van képviselőnk. Új csatornák, új kapcsolatok kiépítésére törekszünk a Nyugattal. E téren új érték, az újságírás jelent meg az utóbbi időben, mely magyar részről elévülhetetlen érdemeket szerzett az információk korrekt rendezésével és pontos továbbításával.

— *A magyar politika még mindig indifferens az erdélyi ügyek iránt?*

— Már nem. De a kormány értelemszerűen nem foglalkozhat fő helyen, és csakis a romániai helyzettel. Ez egyre inkább a szakértő feladata lesz. Többek között a miénk is.

Hámori Ferenc

„A Ceausescu-rendszert meg kell dönteni!” — állítja Ara-Kovács Attila, a New York-i székhelyű Magyar Emberi Jogok Alapítvány hazai rezidense. A korábban harminc évig Romániában élt filozófus-újságíróval otthonában beszélgettünk.

— *Először 1982-ben halottam ellenzéki és értelmiségi körökben a nevét. A nagyváradi másként gondolkodók vezéralakjaként emlegették. Később a lopakodó hírek letartóztatásáról, házi őrizetéről, majd Romániából való kiutasításáról szóltak. Mit követett el, hogy az ottani hatóságok erre a lépésre szánták el magukat?*

— Nem voltam hajlandó beletörődni a megaláztatásba. A magyar nemzetiséget erőjogsérelmek egyre túrhetetlenebbé tették helyzetünket. De nem csupán erről, hanem az emberi jogok semmibevevéléről volt szó. Bár igaz, akkor és ott elsősorban a kultúra teljes megalázása ellen emeltük fel a szavunkat, amely egyet jelentett az erdélyi és a partiumi magyarság Európától való erőszakos elszakításával. Szinte egész generáció érzése tükröződött megnyilvánulásainkban. És nekünk már más módszerünk volt, mint például Tamás Gáspár Miklósnak: a politikai ellenállás.

— *Miért, talán az egy korábbi erdélyi magyar értelmiségi-ellenzéki garnitúrát képviselő Tamásék nem éltek ezzel a módszerrel?*

— Nem, mert nem voltak rákényszerítve. Lehetőségeik a '70-es évek második felében még sokkal erántlenebbek voltak így az ellenállás másik szféráját, a teoretikus kultúrát választhatták, de amint rádöbentek arra, hogy bezárultak a kapuk, és erre nincs több lehetőségük, eljöttek. Es ezzel egy időre a köztém és Tamás Gáspár Miklós között szövődött baráti szálak is megszakadtak, hiszen én még öt évig Váradon maradtam.

— *Ezután tehát más eszközökhöz kellett folyamodniuk. Nyilván ezek közé tartozott az „Ellenpontok” című szemizdat folyóirat is, amelyet Tóth Károly Antallal és Szócs Gézával közösen szerkesztett.*

— A lap létrejöttében meghatározó szerepet játszottak a nagyváradi — többnyire megtűrt — úgynevezett filozófus találkozókat. Itt jöttek össze a magyarországi ellenzékiek, például Rajk László és Demszky Gábor az illegális Szolidaritás képviselőivel. De megfordult nálunk Eörsi István és Bódy Gábor is. Ezek az összejövetelek hozták egy táborba a politikailag hasonló nézeteket vallókat, így Tóth Károlyt, Szócs Gézákat és engem. Ilyen előzmények után indítottuk el az „Ellenpontokat”, amely 9 számot ért meg, és végig abszolút szemizdat volt. Szerkesztői és kiadói tevékenységünk sajnos nem tarthatott sokáig, '82 őszén mindhármunkat letartóztattak. Engem nem

kínóztak — hacsak a pofozást, és azt, hogy napokig nem adtak inni, illetve nem hagytak aludni, nem tekintjük annak —, de a jelenleg Montreálban élő Tóth Károlyt igen. Végül 1983. május 25-én hagytam el Romániát, gyalog, miután öt órát adtak a távozásra.

— *Akkoriban Magyarországon sem volt olyan a légkör, hogy tárt karokkal fogadjanak odaérő egy jól ismert ellenzékit, akivel itt is meggyűlhet a hatalom baja.*

— Magyarországi tartózkodásom harmadik napján engem is a rendőrség vett fel állomomból. Bekísértek és megpróbáltak rávenni a távozásra. Tudomásomra hozták, hogy itt létem „kellemtelen helyzetbe hozza Kádár elvtársat, és megrontja a két ország viszonyát.”

— *Ez a kapcsolat nem nehezítette meg a beilleszkedést?*

— Nem, bár voltak „cethal” akciók elnyelésemre. Az Európa Kiadónál helyezkedtem el Domokos János egykori igazgató jóvoltából. Az Európa most is nyugalmat ad, tulajdonképpen a lelki hátszínét jelenti számomra.

— *Az elmúlt évek során sokszor kényszerült kompromisszumra?*

— Igen, mert alkalmasint végiggondoltam, hogy mely frontokon kell és érdemes harcolni. De korábban, Romániában más volt a helyzet. Ott sosem adtam be a derekam. Azt a rendszert meg kell dönteni. Meggyőződésem, a román

politika veszélyt jelent a régió kibontakozására. A kommunizmus dicstelen jelszavával, arra hivatkozva nyíltan hirdetik: monolitikus társadalmat akarunk! Ez a rezsim fertőzőveszélyes, mert mindenütt keresi az összefogást azokkal az erővel, amelyek fékezni próbálják a megújulás folyamatát. Dácizmusnak nevezem ezt a modellt, amelyben a mítosz, a dákóromán „elmélet” az egyetlen összekötő láncszem a vezető, a Ceausescu-klán és az egyszerű emberek között. A hatalom nem a bizalomra, hanem a fegyverekre, az erőszakra épül.

— *Erről személyesen is meggyőződhetett...*

— Így igaz, de tapasztalataim és az utóbbi időben kapott jelzések azt mutatják, hogy a tisztogatások, az értelmiség lefejezése, a Securitate-t sem kímélték. Korántsem olyan félelmetes szervezet, mint ahogy Pacepa könyvéből kitűnhet, hiszen itt is hangsúlyozottan érvényesül a kontraszelekción. Nincs „agytrösztje”, nincs érdemleges információja. Nem intelligens szervezet, viszont annál brutálisabb. Ráadásul gyávák, amely kegyetlenségüket is magyarázza.

— *Előbbi kijelentéseit arról is inkább megkockáztathatja, mivel egy jól kiépített hálózat — ez az Erdélyi Magyar Hírügynökség — révén szerzi információit.*

— A hírügynökséget eljövetelem előtt öt nappal hoztam létre. Konspirációs okokból té-

1989. augusztus 28.

D Á T U M

3

„A hazám eltűnt a sötétben”

Ravel Kohout Budapesten

Beszélgetés az 1968-as prágai eseményekről

1968 augusztusának első napjaiban egy ismerősöm meghívására Berlinbe indultam vonattal s úgy gondoltam, az utat megszakítva, pár napot maradok Prágában. Feltehetően korosztályom néhány tagja, — akik már a magyar ötvenhatot „tevételesen” átéltek és akkor szintén Prágában jártak — tudhatják mit éreztünk a házak kapualja elé kitett kisasztalokon fekvő aláírást gyűjtő íveket, a több nyelven kifüggesztett memorandumokat az utcasarkokon kisebb-nagyobb csoportokba tömörülő „diskusziókat látva. A Károly-hídon szakállas fiúk, miniszoknyás, gitárt pengető lányok ácsorogtak, énekeltek „rendszerellenes” dalokat a kiállított festmények, tusrajzok és kifüggesztett memorandumok előtt. (Akkori jegyzeteim szerint az egyik vendégkönyvben endekás beírás: „ha nálunk ezt lehetne csinálni, mi is ezt tennénk, ami ti”.) A vendégkönyv fölött tábla: „Vivat Dubček and his boy's”) A „Kiskacska” vendéglőben wurlitzer zene mellett, cigarettafüstben, sört iszogatva a különböző nyelvek boldog bábeli zúrvavarában röpködtek az orosz, német, angol, cseh, francia szavak.

Mindenki politizált, mellettem éppen egy svéd lány és egy prágai fiú. Senki nem volt idegen a másik számára, mert eu-

fórikus hangulatban kérdeztek és magyaráztak egymásnak japánok és svédek, csehek, magyarok, angolok, németek és olaszok. A magyar ötvenhat október 23-ika szelleme lebegett a város felett.

Eredeti tervemtől eltérően augusztus 15-én indultam vissza Berlinből, és 19-én, véletlenül, nem előre megfontolt szándékkal szálltam fel a Praha-stred pályaudvaron a Budapest felé induló vonatra. A vonat sok megállással, több óras késéssel haladt az éjszakában és hajnalban, mellettünk katonákkal, gépkocsikkal, ágyúkkal terhelt vasúti szerelvények robogtak Prága felé.

Erre emlékezve ültem be most augusztus 21-én este hat órakor a Vörösmarty moziba, ahol a VIII. kerületi Ellenzéki Kerekasztal hívta meg végül a Bécsben élő Pavel Kohout író, akivel Konrád György író beszélgetett, miután Vigh Károly történész cseh és magyar nyelven üdvözölte a vendéget, a kerület nevében pedig Ruttkay Levente, evangélikus lelkész.

Pavel Kohoutról tudnunk kell, hogy 1945 óta tagja volt a nagy hagyományú cseh kommunista pártnak, 1949-ben pedig a moszkvai cseh kultúrattasé titkára, 1977-ben a „Charta 77” mozgalom egyik alapítója, és ezzel a cseh ellen-

zéki mozgalom vezető egyénisége lett. Az „ilyen nagy szellem” című drámáját húsz évvel ezelőtt játszották a Vígszínházban. Egy évvel ezelőtt szeretett volna Budapestre jönni, de a magyar belügyi szervek háromszáz méterre a budapesti hajó kikötő előtt, nem engedték partra szállni.

Elsőként Pavel Kohout arról beszélt, hogy 1968 augusztusában Salzburgba kívánt utazni, másodszori házasságkötés céljából, de bürokratikus akadályok miatt nem érkeztek meg a szükséges papírok, így Olaszországba, Perugia városába utaztak, mellesleg csak két évvel később tudtak összeházasodni, s ebben a városban a piactéren, egy utcai újságárú rikkancs kiállításából értesült Prága katonai elfoglalásáról. Visszatérek Csehszlovákiába, mert úgy érezték, hogy még sok minden menthető.

Elmondta az író, hogy úgy érezte magát, mint 1938-ban, tízéves korában, amikor a müncheni paktum értelmében szeretefoszlott a demokratikus köztársaság álma és az emberek azt kiabálták az utcákon, hogy „adjatok fegyvereket, megfizetünk értük!” 1968-ban nem voltak fegyverek, de olyan fegyelmelzeten viselkedtek a prágaiak, hogy az első szovjet egységeket le kellett cserélni, mert ahogy elhitették velük egy ellenálló német hadsereg szá-

mítottak, viszont a fegyelmelzett, fegyvertelen cseh tömeg ellen nem voltak hajlandók harcolni. Dubčeket és a kommunista pártot azért fogadták el — mondta az író — mert a nép bízott Dubčekben, miután a régi vezetést eltávolították és a cseh kommunista párt története, hagyományai különböznek a többi szocialista ország hasonló pártjától. Azonkívül egy olyan generáció élte meg 1968-at, amelyiket három történelmi sorscsapás ért és három álomról kellett lemondania. A demokratikus köztársaságról 1938-ban, a demokratikus szocializmusról az ötvenes években és a szocializmus újjáépítésének álmaról, éppen hatvannyolcban. Az új államvezetés pedig a hetvenes évektől a szabadság minden formáját megakadályozza. Így lehetséges, hogy huszonegy éve be van tiltva az irodalom emberi jogokon alapuló szabadsága is, több barátja, Havel, Vacurik nem publikálhatnak és közvetlen 68 után félmillió embert zártak ki a pártból és másfél millió embert zártak ki a csehszlovák kulturális életből.

A vezetés pedig mind a mai napig ügyel arra, hogy helyükre olyan fiatalok kerüljenek, akik hozzájuk hasonlóan gondolkodnak. A magyar ötvenhatos megtorlással szemben, Husák idején a legnyomóbb büntetés hat és fél év volt, de köny-

nyen elveszíthette valaki az állását, vagy a gyermeke továbbtanulási lehetőségét. Ezért a nagy többség úgy viselkedett ahogyan minden ember viselkedni szokott történelmi katasztrófák után. Nagyon sokan tisztességesek maradtak és hallgattak. Ezek közé tartozott Dubček is, aki a legkisebb kísérletet sem tett arra, hogy valamit is szervezkezdjék, de megtartotta a véleményét addig, amíg úgy érezte, hogy eljött a pillanat, amikor beszélnie kell. Sok százeken élték túl így ezt az időszakot és feltehetően nagy erőt adott számukra a „Charta 77” megalakulása. Hiszen olyan emberek írták alá, akik jól ismerték a csehszlovák társadalom bajait, bár távol álltak egymástól, mint az északi sark a délitől. Egykori kommunisták, szociáldemokraták, katolikusok, forradalmi marxisták, de az emberek tudták, hogy ez a csoport először csinál valami újat, így együtt a háború utáni csehszlovák történelemben, mert nem azt nézték ami elválasztja őket, hanem ami összeköti. Sokan vállalták a velük való barátságot, pedig választaniok kellett nem egy esetben a barátság és a munkájuk között.

Ez tartotta személy szerint őt is, Pavel Kohout-ot otthon, Csehszlovákiában, bár a „Charta 77” aláírása utáni harmadik napon egy bírói határozatot hoztak, hogy a lakására az államnak van szüksége, mert az épületben múzeumot akarnak létesíteni. Mindent jogszerűen csináltak, csak ami más, normális esetben két-három évig tartott volna, azt hatvanöt nap alatt elintézték s így 1977 május 11-én kényszerkilakoltatást foganatosítottak.

Az író egy kisvárosban telepedett le, míg 1979-ben kapott

egy osztrák állami díjat és bécsi meghívást, mely szerint három-négy hónapig a bécsi Burgtheaterben dolgozhat. Elfogadta a meghívást, de levelet írt Willy Brandtnak és Bumo Kreiskynek, hogy vissza kíván térni majd Csehszlovákiába és ha ez nem sikerül, akkor tudják ki a hibás, akkor nyilván provokációról volt szó. 1979. október 4-én tértek vissza feleségével Csehszlovákiába, ami láthatóan meglepte a határon szolgálót teljesítőket. Először közölték vele, hogy forduljon vissza, mert levél várja Bécsben. Az író válasza az volt, hogy Csehszlovákiában van a lakása, lakáscíme. Ekkor arra hívatkoztak, hogy feleségét egy bírói eljárás fenyegeti, ami részben megfelelt a tényeknek. Ugyanis a „Charta 77” aláírása után két civil tartóztatta le, ő védekezett és úgy megharapta az egyik rendőr kezét, hogy 16 napig beteg volt. A csehszlovák törvények értelmében pedig 16 napig tartó hivatalos személy elleni súlyos testi sértésért 3–7 évi börtönbüntetés is kiszabható. A felesége ennek ellenére vissza akart térni, de este tíz óra körül egészen fiatal katonákat hívtak, talán katonaiskolásokat, ahogy az író megjegyezte, akik nem is hallották a nevét nem hogy ismerték volna és azt a feladatot kapták, hogy vigyék ki őket az országból. Kinyitották a határ felé vezető vasajtót, azon átvezették őket, majd becsukták mögöttük.

— És ekkor valami olyasmi történt — mondta az író — amit csak a színházból ismerem. Eloltották a lámpákat. A hazám eltűnt a sötétben.

Győrffy László

Egy láttelelet hiányosságai I.

Az ember, ha bizonyított igazát nem tudja érvényesíteni, akkor elmegy a világ végére is. De nemcsak messzire megy az igazságért, hanem szükség esetén magát is feláldozza ezen az oltáron: égő fátylaként hull a porba, vagy kiül a tanácsháza elé és éhségstrájkot kezd. (Legutóbbi példa Egerből jött hozzánk, tekinthetünk példadónak is.)

Az el(meg)keseredett ember mindenre elszánt és mindenre képes. De a maffiát nemcsak Olaszországban nem hatja meg ez a módszer, zsarolni magát a hatalom, vagy annak képviselői itt sem engedik. Bár ők nem hivatalos maffia, tisztas állampolgárok, egy halódó és bábrezsims utolsó és menekülő képviselői, akiket ráadásul még a törvény is véd.

Történetem hőse is átlagember, aki igazán képes akár a földgömbörről is lemenni, akit már nem is anyagi vesztesége inspirál a „harcra”, hanem egy munkásnő szavaival élve: hogyan nézzen ezután ő tükkörbe? A másvilági számadásról most ne is beszéljünk.

A történet

— A szüleim 1961-ben vásároltak Bonyhád központjában egy új, befejezetlen családi házat, amihez tartozott 361 négy-

szögletes telek. 1964-ben meg-nősültem, és feleségemmel együtt szüleimhez költöztem — meséli az előzményeket Schneider János.

Ettől az időtől fogva három generáció él a 3,5 szobás házban. Még 1964-ben építenek gazdasági épületet a lakáshoz. Szülei éjt nappallá téve dolgoztak, mindennapi munkájukon kívül sertéseket neveltek. Ugyanúgy, mint bárki más a szomszédságukban. Ekkor kapták az első értesítést a bonyhádi tanácstól, hogy házuk, a Bank utca 3. szám, a kettes építési övezetbe tartozik, így ott nem lehet állatokat tartani, amit ők tudomásul vettek.

— Egyébként ettől az időtől kezdve a tanácsnak különböző elgondolása volt a telkünk egy részével, vagy az egész ingatlanl. Garázst akartunk építeni — folytatja —, amihez akkor még nem kellett külön engedély. Mégis aláírtak velünk egy papírt, hogy ha egyszer, valamilyen ok miatt házunkat kisajátítanák, akkor nekünk a garázsért nem jár kártalanítás. Ugyanakkor a Népi Ellenőrzési Bizottság elnökének, közpénzből, tőlünk 50 méterre építettek garázst, ami még most is áll.

1986 karácsonya. Ezt a dátumot soha nem felejttem el. Ekkor kezdődik velünk szemben a tényleges kisajátítási eljárás. Súlyos családi gondjaim vol-

tak, talán ezt akarták kihasználni. Három hónap halasztással csak annyit nyertem, hogy családi problémámat sikerült megoldanom. Jó barátától értesültem, hogy a kisajátítási iratok között látott egy levelet arról, mennyit fog érni a Bank utca 3. Újabb ismerős segítségével megnéztem a levelet. A levél a decemberi tárgyaláson megvált.

Nem sokáig kellett várom. Még decemberben hivatalból kirendelt szakértőként megjelent nálunk Hóhmann Sándor, tanácsi intézményi dolgozó. Az 1987. áprilisi tanácsi kisajátítási egyezségi tárgyaláson a pénzügyi osztály levele megvált 1 800 000 forintról. Ma már nincs meg, de van helyette egy másik levél, ami 100 000 forinttal többet ígér a házért. A kisajátítás okaként közérdekelt jelölnek meg. Ebben én nem hiszek, mert elindulnak a sugdolózások a városban. Néhányan fogászati rendelőről beszélnek, egyébként nekem is ezt mondják. A papíron, amit küldenek, már kórházbővítés szerepel. Többen, a jólétesültek közül tudni vélik, hogy az egyik kórházi orvosnak szánják szolgálati lakását. Olyanoktól hallom ezt a variációt, akiknek hihetek. De arról is beszélnek, hogy a kisvárosi kórházakat, mint a pinchehelyi, a bonyhádi, nem fejlesztik tovább. Bár ezt a

miniszteri határozatot nem látam. De ha ez létezik, akkor törvénytelen a kisajátítás.

Fellebbezésemet a Tolna Megyei Tanács VB Igazgatási Osztálya 1987. május 27-i határozatában elutasítja. Az elsőfokú kisajátítási határozatot dr. Szigeth György, a másodfokú Bósz Endréné készítette. Többletkártilanítási pert indítottunk, az első szakértői vélemény birtokában. Elfogulatlan, megyén kívüli szakértőt kértünk. A hivatalos szakértői vélemény tartalmazza a szobák számát és azt, hogy az összes terület hány léghőméter. Máig homályos előttem, hogy 520 léghőméter hány négyzetméter. Dr. Laczkó Ernő tanácsa elutasítja kérésünket és újabb szakértőként kijelöli Péterbenze Józsefnét, aki szintén tanácsi intézményi dolgozó, és aki korábban a lakás adatait az első szakértőnek, Hóhmann Sándornak is szolgáltatva. Velem pedig közölték, Baranya megyei szakértőt csak akkor hívnak, ha a két Tolna megyei szakértői vélemény elmentmondásos.

De az teljesen megegyezik, akár két tojás. Így hát indokolatlannak tartják megyén kívüli szakértő kirendelését.

Tóth Tihamér mezőgazdasági szakértő pedig megállapítja, hogy a telken a szokásos növényzet szerepel, a lugasszóló darabonkénti árát támberezzel 50 forintra értékeli. (A Mőcsényi Völgyesség Népe Tsz. egy tőke szőlő telepítését 231 forintra értékeli.)

A telkek ára Bonyhád akkorkor földrajzi elhelyezkedéstől függően 150—160 forint négyzetméterenként, az OTP eladásában, a lakások ára pedig 10—20 000 forint négyzetméterenként.

Azonos és eltérő vélemények

Mindkét tanácsi szakértő az ügyben érdektelennek vallotta magát. Bár ez nagyon kétségbevonható, hiszen mindketten tanácsi intézményi dolgozók, információik is egy helyről származtak. Köztudomású, hogy a szerződésekből általában nem a teljes vételárat szokták beírni. Bátorság kérdése, ki, mennyit hallgat el. Sok esetben ez a közös érdeke a vevőnek és az eladónak is. Gyakran az ingatlanforgalmi szakértő hangulatán múlik, hogy elfogadja-e, vagy sem a szerződésben megjelölt összeget. Számomra úgy tűnik, hogy tényleges számításokkal végzett összehasonlítás nem történt. Ezért kértem, hogy az értékelést az 1987-es forgalmi áron tegye meg az ellenszakértő. Magamnak készítettem két szakértővel is értékelést, a kirendelt szakértő véleményétől nagyon eltért az ő véleményük, ők 2 588 508 forintra értékelték a házat.

A vélemények szembetűnő különbsége az ügyészségnek is szemet szűrt. A Tolna megyei Főügyészség, mint alaptalant megfellebbezte az elsőfokú ítéletet. A pécsi igazságügyi ingatlanforgalmi szakértő véleményét pedig a bíróság azért nem fogadta el, mert kevésnek tartotta annak gyakorlati idejét, a majdnem 9 évet. De nem tet-

szett az ügyészségnek a két hivatalos szakértő véleményének teljes azonossága sem. Szerintük az értékelés nem lehet reális, mert viszonylag nagyértékű ingatlan reális forgalmi értékét nem lehet forintnyi pontossággal azonosra értékelni.

A szakértők azonban megtevesztették a bíróságot. Schneider János ezt papírokkal is bizonyítani tudja. A TETA Tervező és Tanácsadó Mérnöki Kiszövetség szakértői véleménye azt állította, hogy vagy az életbiztonság miatt a gázt a házba nem lehet bevezetni. De akkor már ott volt a gáz, az utca másik végéről a fötérről pedig utána vezették be. Valószínűleg a Bank utcát ő tette műszakilag alkalmatlanná arra, hogy a gázt bevezessék. Bár, véleménye szerint, a művelődési ház mögött a szabadtéri mozi padosrai között életveszélyesebb bevinni a gázt. Ott sokszor legalább százan, de lehet, még többen is néznek filmet és még cigarettára is gyújtanak. De át kell vezetni a gázt a padok között a földben, mert másként nem tudták volna azt eljuttatni Énekes Béláné lakásába. (Megjegyzés: a Bank utca 3. szám alatt jelenleg gázszereplési munkák folynak. Így az épület megtekintéséhez nem járultak hozzá.)

Az ellenszakértő árajánlata nem tartalmazza a kút létesítésének árát, a közművesítési hozzájárulást sem, és annak építési költségeit, valamint a telek forgalmi árát.

(folytatása következik)

V.É.

Egy szemtanú tanmeséje az érvényesülésről

Ki méri Méreit?

Helyszín: Fonyód, a Mecseki Szénbányák Vállalat társaság-dülője. Földi József, a vállalat kutatási osztályának vezetője (F), és Gerő György, a szénbányák fejlesztési főmérnöke (G) beszélgetnek. Engedelmmükkel most belehallgatunk ebbe a párbeszédbe, ami — lévén az egyik fél állandó kérdés pozícióban, akár interjúnak is felfogható...

Nyalni?

F.: — *Úgy tudom, Ön a legidősebb bányász, legalábbis a bányamérnökök között.*

G.: — Korra nem, de negyvenéves munkaviszonyomat tekintve talán igen. Ez alatt a hosszú idő alatt két trösztigazgatót és három vezérigazgatót értem meg.

F.: — *Apropó, vezérigazgató. Hallott róla, hogy a volt vezértől, Mérei Emilől a választói meg akarják vonni a bizalmat?*

G.: — Igen, hallottam, bár szerintem nehéz lesz, mert komoly pártfogói vannak, illetve voltak...

F.: — *Miből gondolja?*

G.: — Abból, hogy valamennyi aljasságából ő került ki győztesen.

F.: — *Milyen műszaki embernek tartja Méreit?*

G.: — Semmilyennek. Soha nem mert felelősséget vállalni. Amikor főmérnök volt, akkor az üzembetűt volt a felelős műszaki vezető. Amikor üzemb-

vezető lett, a főmérnök volt a felelős műszaki vezető...

F.: — *Akkor hogyan tudott ilyen karriert befutni?*

G.: — Biztosan ismerte a tanmesét az érvényesülés titkáról, ami valahogy így szól: Grün már több hete teljes bűnbánatban imádkozik az Úrhoz, hogy árulja el neki az érvényesülés titkát. Egyszer csak meghallgatásra talál és megszólal az Úr hangja: „Nyalni, nyalni, nyalni!”

— Uram, az seggét? — kérdezi Grün.

— Nem, az talpát is... Hát valahogy így.

A szervezés csődje

F.: — *Milyen embereket szeretett Mérei?*

G.: — Általában olyan emberekkel vette körül magát, akik kritikátlanul végrehajtották az utasításait. Aki netán értette a dolgát, és bírálta káros tevékenységét, azt rövid úton eltávolította.

F.: — *Mondana példát ilyen esetekre?*

G.: — Például Ország Miklós, termelési főosztályvezető egy termelési értekezleten bírálta a vállalat vezetését, annak tehetetlenségét. Mérei megvonta tőle a szót. Rövid idő múlva Ország még a vállalattól is elment.

F.: — *Önnek, mint a pártvébé tagjának módjában állt volna befolyást gyakorolni arra, kit „nevez ki” maga mellé Mérei.*

G.: — A köztudatban ez így van. A gyakorlatban azonban számtalanszor értésemre adták, hogy az igazgató az egyes számú vezető, ő tudja, kivel tud együtt dolgozni, kivel tudja keresztülvinni az elképzeléseit. De kicsoda elképzeléseket! Mérei idejében a vállalat állandó szervezésen ment keresztül. Harminchat osztályt alakított ki! Kijelentette: ezzel egy olyan szervezetet hoz létre, amely önfejlesztő lesz. A döntés előtt felszólaltam a párt végrehajtó bizottsági ülésén. Elmondtam: már az átszervezés előtti szervezet is olyan impotens, hogy akkora a tehetetlensége, hogy úgy kell odébb-lökni. Ez a 36 osztály nem ön-szervező, hanem önpusztító lesz... Mérei belekiabált a felszólalásomba, de én nem hagytam magam. Miért nem bocsátottad nyilvános vitára a szervezési elképzeléseidet? — mondtam neki. Ott elmondták volna, hogy mekkora baromság az egész... Később aztán erre ő maga is rájött, sok osztályt felszámolt viszonylag rövid idő múlva.

Kitartó betartás

F.: — *Kemény kiállásáért egy idő után ön is a mellőzöttek közé került. Miben nyilvánult ez meg?*

G.: — Erről nem szívesen beszélek, mert úgy tűnhet, hogy a sértődöttség szól belőlem.

F.: — *Kérem, mondja el, ha jogtalan sérelem érte!*

G.: — Mérei nem az őszinte szembemondogatás híve. Hátulról tart be, sőt, tartat be másokkal. Kifelé ő mindig „tiszt”. 1983-ban amikor Bétán

szabálytalan robbantásból súlyos szerencsétlenség történt, nem elégedett meg a bányahatóság felelősségvonnásával, fel akarta használni az alkalmat, hogy tőlem megszabaduljon. Két embert megbízott azzal, hogy menjen ki Bétára és addig kutassanak, amíg találnak olyan dolgot, amit fel tudnak ellenem használni. Az elv az volt, hogy nincs olyan ember, aki ne követne el hibát. Nem járt sikerrel, a megbízottak pedig győvesztettek lettek.

1984-ben, vágattúz felszámolása közben berobbant a metán. Súlyosabb baleset nem történt. Az Országos Bányaműszaki Felügyelőség elnöke és a helyettese vizsgálta az ügyet, de nem találtak mulasztást. Ennek ellenére engem, meg a főmérnököt felfüggesztett Mérei. Az OBF elnöke ezt kifogásolta, de Mérei közölte vele, hogy egyszerűen munkáltatói jogával élt. Jellemző módon a párt vében azzal indokolta a lépését, hogy lehetőséget kíván nekem adni, hogy jelen lehessek az ügy kivizsgálásánál és kivédhessem az OBF rosszindulatát... A felfüggesztő határozatban az volt, hogy nem léphetek az üzemb területére. A Munka Törvénykönyve ilyen dolgot csak akkor ír elő, ha súlyos, a közvéleményt felháborító cselekmény történt, vagy ha fennállna a baleset kivizsgálását megzavarító tevékenység veszélye. Az akkori párttitkár, Gábor Jánost sikerült meggyőződnöm arról, hogy a vébét átvették. Ekkor Mérei azzal jött, hogy én összevesztsem az OBF elnökével. Kiderült, hogy ez sem igaz. Gábor rendkívüli

vébet hívott össze, ahol utasították Méreit a törvénytörő határozat visszavonására. Mérei ezt megtagadta. Gábor János panaszt tett a megyei pártbizottságnál is, de a PB Méreinek adott igazat... Míg ezek az események zajlottak, a Gépipari Kutató Intézet az egyik találmányunkat felterjesztette Állami Díjra. Ezt Mérei írásban jóváhagyta, majd az utolsó pillanatban telexezett Budapestre, hogy az általam vezetett csoporttól megvonja a bizalmat. Ezt a telexet Pesten meg is mutatták nekem és megkérdezték tőlem, milyen ember ez a Mérei?

Rámutattam a telexre és azt mondtam: ilyen.

A KB nem nyelte le a békát

Három évvel később az Ipari Technológiai Intézet újra fel akarta terjesztetni Állami Díjra a szabadalmunkat. Mérei akkor a kész anyagot nem volt hajlandó aláírni. Hogy mindez miért történt így, arra azt hiszem az események megadták a választ. Mérei magának akart Állami Díjat, mégpedig a gépesítés miatt. Csakhogy, amíg a veszpremi vezérigazgató és mások is megkapták, ő lemaradt róla.

F.: — *Térjünk vissza a felfüggesztésére.*

G.: — Az OBF elnöke közölte velem, hogy nem óhajt kihallgatni a robbanással kapcsolatban, mert a vizsgálat erre nem ad okot. Akkor miért felfüggesztettek fel? — kérdeztem. Ekkor tudtam meg, hogy ez a Mérei akciója, az OBF-nek semmi köze hozzá. Ebben az időben már csak tanúk jelenlétében voltam hajlandó Mérei-

vel beszélni, aki új szerződést ajánlott. Változatlan fizetés mellett, a műszaki tanácsadója leszek, csak kérjem a felmentésemet... Nem hittem neki, hiszen semmi garanciám nem volt. Ekkor közölte velem, hogy akkor összevonja a komlóli üzemeket, három üzembetűtőre nem lesz szükség. Ekkor már tudtam, hogy nincs több dobásom. Gondolkodási időt kértem. Közben megtudtam, hogy az MSZMP KB is foglalkozik az ügyemmel. Mikor végre nagy nehezen rászántam magamat a szerződés aláírására, Mérei felugrott, felhívta a megyei pártbizottság titkárát és azt mondta:

„Jerszi elvtárs tisztelettel jelentem, megegyeztünk a Gergő elvtárral!”

Nem hiszem, hogy az általam elmondottak különbözőbb szerepet játszhatnának a vizsgálóval, de igen ingerel a sajtóban tett nyilatkozataival a nagy tisztességre való hivatkozása. Korábban megvédte a törvénytelenégeit az akkori megyei pártvezetés. Szerintem most is olyan kapcsolatai vannak, hogy csak veszíteni lehet ellene.

F.: — *Többször olvashattuk a sajtóban tett kijelentését, hogy az ő lelkiismerete tiszta, nyugodtan alszik.*

G.: — Ez a nyilatkozat jellemző rá. Olyanra hivatkozik, ami nincs. Lelekiismeretlen embert nem bántathat a lelkiismeret-furdalás.

Eddig az „ellesett” párbeszéd. Folytatás ma este ottól Komlón, a városi sportsarnokban, ahol bárki kérdéssel fordulhat Mérei Emilhez.

Lékó Sándor

Vitézkedő vendégcsapatok

Jött Puhl, akire a Videoton fúj

gólt. Ekkor még kevesen hittek, hogy a Videoton ezzel ellőte a puskaporát. Mert ugyan nagy rőssel támadott, de az eléggé egysíkúan kivitelezett akciókkal nem tudtak úgy részt űtni a tömörülő MTK védőfalán, hogy abból nagy helyzet legyen. A másik oldalon pedig Balogh T., Lakatos, Jován egyéni megugrásai révén vezetett vendégakciók a kapura veszélyesek voltak. Ha néhány percre a már megszokott és elvart Videoton lendületesség pontossággal és ötlettel párosult, akkor az MTK-sok valamelyike taktikai fault gyanánt gorombán elűtötte a labdát rávezető „fehértári huszárt”. A kosárlabdához hasonlóan mindig más szabálytalankodott, de érezni lehetett, hogy nem űszák meg kiállítás nélkül: Szalai — annak ellenére, hogy volt már egy sárga kártyája — Máriásit durván felvágta a 72. percben — és mehetett is zuhanyozni.

Igaz ekkor már a kék-fehérek foggal körömmel védekeztek, hiszen a 47. percben bevetették a Videoton kapuját: Jován kecsgetető helyzetben a jobbszélén kapta a labdát, a csatár a mérkőzés folyamán a támadást először elkísérő, még kecsgetetőbb helyzetben levő Hanhoz emelt, aki higgadtan a kapu jobb oldalába fejt. A Videoton játékosai lest reklamáltak (szerintük Jován már lesen volt), ami a sajtóelőlőről nem űnt fel, ám a mérkőzés után megtekintett videofelvétel a

hazai játékosokat igazolta, vagyis Puhl tévedett. Tíz emberrel beszorult az MTK, teljesen egykapuzás folyt, de a kapu előtti tömörülésekben önfeloldozóan egy kék-fehér láb vagy fej, vagy a szerencse mellett. Magyarán: kibekkelte a kritikus negyedórát az MTK, és félíg-meddig megérdemelt győzelmet aratott.

Csak félíg-meddig, mert végülis egy szabálytalan gól juttatta őket három bajnoki ponthoz. Mert a találkozó véghájrájában jobbára csak kétségbeesett védekezésre voltak képesek. Amiért megérdemelt és ezt az eredményt befolyásoló bírői hiba ellenére a hazaiaknak be kell látni: a taktikai csatát az MTK nyerte meg. Kikapcsolták a két gólerős játékost, Csucsánszkyt és Petrest a középpályán — ha nem is mindig szabályos módon, de megfogták a Videoton, és a jobb oldalon vezetett számtalan ellenakcióik egyike gólt hozott.

A mérkőzés után

Kaszás Gábor, a Videoton edzője: Van akinek világon mindent mindenkor szabad, de nekünk odahaza még focizni sem.

Verebés József az MTK edzője: Az történt amire számítottam. A Videotont kicsaltuk, miközben a kapura veszélyes kulcsembereiket kikapcsoltuk, helyzeteket alakítottunk ki, amelyekből csak egyet tudtunk belőni.

Hahn Árpád, a Szekszárdról tavaly az MTK-hoz került hátvéd, aki élete első NB I-es gólját lőtte.

— Nagyon boldog vagyok. Úgy érzem, sikerült a rám bízott Csucsánszkyt semlegesíteni. De ilyenre, hogy gólt szerezzek még álmomban sem

gondoltam. Nem volt feladatom, hogy fölmenjek. A játékterületből adódóan csak úgy jött az ötlet és először a mérkőzés folyamán, leváltam Csucsánszkyról majd bölintottam.

Jován Rőbert, az MTK csatára, aki tavaly még a Videoton játékosa volt: — Átvészeltük a meleg pillanatokot és használható labdákat kaptunk hátulról és ugye ígertem, hogy ezek valamelyikéből legalább egy gólt összehozunk.

Végh Tibor, hosszú éveken át Videoton védelmének oszlopa, aki hamarosan külföldön folytatja: — Két ember kiválasztása is komoly gondot okoz, mert az űjnak — annak ellenére, hogy tehetségesek — tanulni kell. Tavaly még mindenkit meglepett a Videoton, az idén már mindenki rájuk figyel, nehéz ősz lesz.

Bálint György

További eredmények.

Debreceni VSC—Pécsi MSC 1—0 (1—0). Debrecen, 5000 néző. V: Kurmai. A sérült Bérczyt nélkülöző PMSC balszerencsés vereséget szenvedett, egy szabadrúgás gól döntött. G: Márton I. (A Pécsi Már-

tont reklamálasért a 80. percben kiállította a játékezető).

Siófok—Vasas 1—2 (1—1). Siófok, 5000 néző. V: Bay. Két támadószellemű csapat élvezetes mérkőzésén a jobb helyzetkihasználás döntött. G: Keszeg (6. p.), illetve Schmidt (37. p.), Zvara (a 77. p.).

Békéscsaba—Tatabánya 0—2 (0—2). Békéscsaba 9 ezer néző. G: Csapó (20. p.), Domonics (26. p.).

Haladás—Bp. Honvéd 0—3 (0—0). Szombathely, 8 ezer néző. V: Plasek, G: Fodor 2 (51. és 77. p.), Pisont (66. p.).

Ferencváros—Vác 1—0 (1—0). űllői út, 15 ezer néző. V: Varga S. G: Pintér (20. p., 11-esből).

Ú. Dózsa—Veszprém 3—0 (1—0). Megyeri út, 5. ezer néző. V: Nagy II. G: Bácsi (20. p.), Rubold (52. p.), Zsivótzky (85. p.).

A 4. forduló műsora (augusztus 29., kedd): PMSC—Videoton, 17. (augusztus 30., szerda): Vác—Debrecen, Veszprém—Csepel, Tatabánya—Bp. Honvéd (valamennyi 17), Rába ETO—Békéscsaba 18, Ferencváros—Haladás, MTK—VM—Siófok, Vasas—Ú. Dózsa (mindhárom 19).

Az NB I. állása

1. Ú. Dózsa	3	3	—	—	5—0	9
2. FTC	3	2	—	1	6—3	6
3. Tatabánya	3	2	—	1	3—1	6
4. Békéscsaba	3	2	—	1	4—4	6
5. MTK-VM	3	2	—	1	3—4	6
6. Vasas	3	1	2	—	3—2	5
7. Bp. Honvéd	3	1	1	1	4—2	4
8. PMSC	3	1	1	1	5—4	4
9. Siófok	3	1	1	1	2—2	4
10. Videoton	3	1	1	1	1—1	4
11. DVSC	3	1	1	1	2—3	4
12. Vác	3	—	2	1	3—4	2
13. Csepel	3	—	2	1	1—2	2
14. Rába ETO	3	—	1	2	1—3	1
15. Haladás	3	—	1	2	2—6	1
16. Veszprém	3	—	1	2	0—4	1

Ahogy mondani szokás: visszaétek a csapatok a vendégjoggal az NB I. harmadik fordulójában, amelyben az Újpest, a Ferencváros és a Debrecen tudta otthontartani mindhárom bajnoki pontot. A még péntek este lejátszott Csepel—Rába ETO mérkőzés 1—1-es döntetlent hozott, de szombaton négy mérkőzésen taroltak a vendégcsapatok. A forduló rangadóján, Székesfehérvárról is 3 ponttal távozott az MTK.

Videoton—MTK-VM 0—1 (1—1). Székesfehérvár, 15 ezer néző. V: Puhl. Videoton: Petry—Csonka, László, Kuttor, Horváth—Máriási, Emmer, Csucsánszky, Qurikó (Tintar, az 50. percben) — Jónás, Petres. MTK: Zsiborás—Lőrincz, Hires, Szalai—Hahn, Balogh,

Pölöskei, Kékesi, Vadász—Lakatos, (Balogh G. a 65. percben), Jován.

A hadrendekből már a mérkőzés elején kitűnt: az MTK a középpályát „szállja meg” és kimondottan kontraakciókkal kísérli meg a pontszerzést. A rohamozásra, kockázatosra kényszerülő Vidi, úgy tűnt, sikerrel oldja meg a feladatot, mert már az ötödik percben — egy remek szabadrúgáskombináció után az MTK kapujába került a labda.

Csucsánszky beívelését egy hazai játékos ügyesen Petreshez csúsztatva, s a gólkirály az ötös közelében a kiinduló Zsiborás mellett a lehatárról a hálóba „stukkolta” a labdát. (Puhl játékezető azonban minimum egyvonálnak minősítette a esetet, így les címén nem adta a

1989. augusztus 28.

D Á T U M

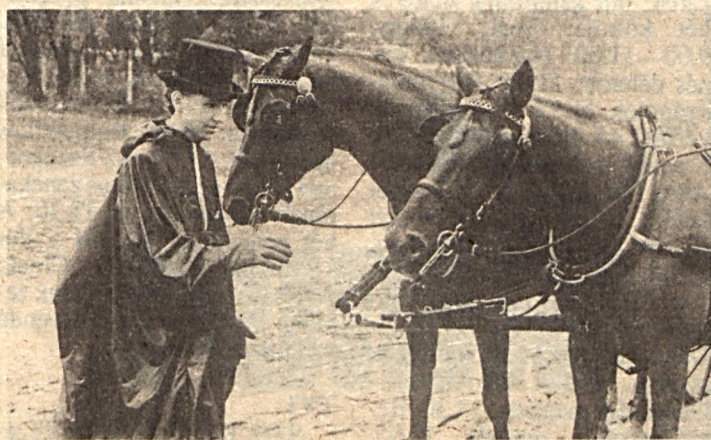

5

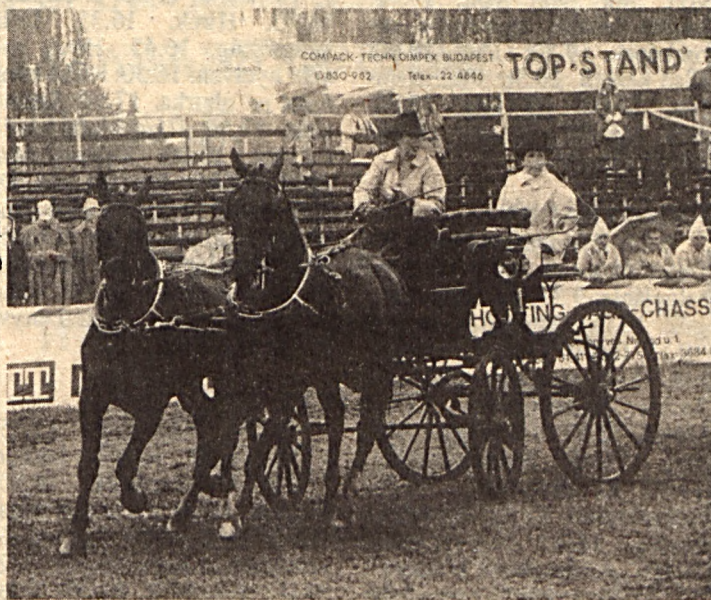
Soha jobbat: aranyfogat

Rajtra kész a kanadaiak versenyzője

Egy jó szó a verseny után

Zuhogó esőben fejeződött be az akadályhajtás

A magyar csapat (Fehér Mihály, Szegedi Gábor, Lázár Vilmos) aranyérmet nyert a balatonfenyvesi kettesfogathajtó világbajnokságon.

Kapfinger András felvételei

Mádl és Polgár az élcsoportban

Az ifjúsági sakk világbajnokságon mind a férfiak között versenyző Polgár Zsuzsa, mind pedig a nőknél induló Mádl Ildikó győzött, s az élcsoportban foglalnak helyet.

A két magyar olimpiai bajnok közül Polgár sőtéttel verte a norvég Djurhuust, aki 59 lépés után kapitulált. Mádl 47 lépésben, ugyancsak sőtéttel diadalmaskodott a venezuelai Hernandez ellen.

Három fordulóval a befejezés előtt Mádl Ildikónak jobbak az esélyei, hiszen ő még akár világbajnok is lehet.

Az élen a szovjet Ketino Kahiáni áll 8 ponttal és egy függőjátszmával.

Árulkodó video

Még a bajnokság elején tartunk, de szinte minden fordulóban akadt egy-egy olyan mérkőzés, amikor a játékezető — a video jóvoltából bizonyíthatóan — végeredményt befolyásolóan téved. De hiába a videokazetta, ezt az MLSZ-ben nem fogadják el bizonyítékként. A szenvedő alany csak nagyokat nyelhet dühében. De ha elfogadnák a szö-

vetségben a bizonyításnak ezt a módját, attól tartok, hogy egyetlen forduló sem fejeződne be péntektől vasárnapig, a bajnokság komolyságát megkérdőjelező újrajátszásokat kéne elrendelni. Hiába no, a bírői díjak felemelése nem oldja meg a játékezetés gondjait, mert a bírók a pénzt nem szeművegre költötték... — bégyé —

Kézilabda Duna Kupa

A Debrecen mentette meg a mundér becsületét

Az 1989. évi Duna Kupa férfi kézilabdatorna nyitó fordulójában a magyar—osztrák páros mérkőzéseket rendezték a hétvégén Pécsen, a Városi Sportcsarnokban. A kétnapos viadal az osztrák kézilabda rohamos előrelépéséről és a rendező PMSC szármalasan gyenge szerepléséről győzte meg a kisszámú közönséget. Szomszédaink további fejlődésének záloga, hogy az edzői poszton olyan nemzetközileg elismert szakembereket űdvözölhetünk, mint Vass Sándor és Vinkó Kandija.

Szerencsére a másik magyar induló, a Debreceni Dózsa csapata nagyon kemény csatában ugyan, de mindkét osztrák ellenfelét legyőzte, ami némi vigaszt nyújtott a két hazai súlyos vereségre.

Eredmények:
Szombat: Debreceni Dózsa—HC Grätz: 22—19 (12—10), PMSC—VB Wien 18—23 (12—13).
Vasárnap: Debreceni Dózsa—VB Wien: 22—19 (9—9), PMSC—HC Grätz: 18—26 (9—14).

— dánfalvi —

Tengernyi sárban is megjár a gratuláció

Köszöntjük

ÁGOSTON

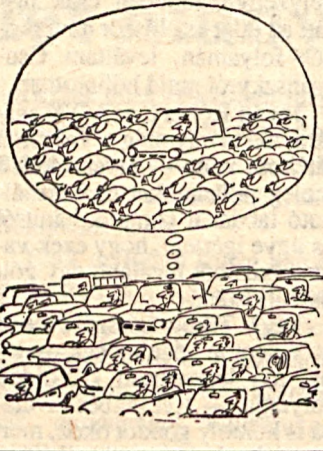
nevű kedves olvasóinkat.

Ágoston a latin Augustinus név Augustin rövidüléséből származik. Jelentése: fenséges, fennkölt. A nagy egyházatya, Augustinus — Szent Ágoston — már ezt a nevet kapta a IV. században. De Ágostonból származik az aggyastyán szavunk is. Szent Ágoston egyik levele alapján remete szerzetesrend alakult, az augustinusok, ágostonrendiek. Mivel pedig a remeték többnyire hosszú szakáll, bajusszal, sőt hosszú hajjal jártak-keltek, ősz, agg emberek benyomását keltették.

A Nap két: 5.57 órákor nyugszik: 19.34 órákor

A Hold két: 2.29 órákor nyugszik: 18.28 órákor

Hétvégi emlék

— Muszáj önt megbüntetnem gyorsajátás miatt! — mondja a rendőr a kocsiulajdonosnak. — Nyolcvan kilométeres sebességgel rohant a városan keresztül!

— Legyen szíves, írjon százhuszt. Tudja, a közeljövőben el akarom adni a kocsimat.

— Nézd mama, sikerült összetákolnom egy hegedűt.

— Nagyszerű, kisfiam. És mondd, honnan vették a húrokat?

— A zongorából!

Gyermekbészkek Pécssett

A Magyar Gyermekbészeti Társaság kongresszusa szombaton befejezte háromnapos munkáját Pécssett. A tudományos ülésen negyven ország szakemberei vettek részt az öt kontinensről. A társaság történetének eddigi legnagyobb nemzetközi részvétellel megrendezett kongresszusán az orvosok beszámoltak olyan új, kísérleti stádiumban lévő vagy már sorozatban végzett műtéti eljárásokról, mint például az újszülötteknél történő szervátültetés. Fejlődési rendellenességek vagy más okok miatt ugyanis gyakran már csecsemőkorban vagy egy-két éves korban szükségessé válik a transzplantáció. Egy belga orvoscsoporthoz 117 májátültetést hajtott végre eddig — nyolcvan százalékos eredményességgel. Egy dél-afrikai klinikán pedig cukorbeteg kisgyerekeknek véggeztek sikeres hasnyálmirigyátültetést. A legújabb eljárások segítségével már az anya mé-

hében is képesek felismerni egyes fejlődési rendellenességeket. A gyermekbészkek elmondták: az igen korai szakaszban történő felismerés lehetővé tette, hogy kisebb beavatkozással és nagyobb eredményességgel gyógyítsák meg a különböző fejlődési rendellenességeket.

A kongresszus egyik híres vendége volt dr. Waldemár Hecker professzor, a Müncheneri Gyermekbészeti Klinika igazgatója, aki a világon a legtöbb — szám szerint tizenegy — szíami ikret választott szétműtéti úton. A sikeresen szétoperált ikrek egyike a Pécssett élő Bíró-testvérpár; a gyereket ez alkalommal meg is látogatta a nyugatnémet sebész. A medencecsontjuktól összenőtt ikreket éppen öt évvel ezelőtt — 1984 nyarán — választották szét Münchenben; a két, eleven, jó mozgású fiúcska Bálint és Tamás, jövőre megy iskolába.

Prokop Péter hitről és művészetéről

folytatás az 1. oldalról

ra is, hogy a hetvenéves művészt emberközébe hozza, megismertesse a nagy közönséggel. Olvastam önről, Rómában élve is megőrizte magyarságát. Hogyan sikerült ez Önnek? És miért ment el itthonról 1957-ben.

— Az utolsó kérdésére válaszulok először, a szabadság utáni vágy izzott Rómáig. Az élet, az egészség és a szabadság az, ami nagyon fontos az embernek. Akkor lesz boldog, ha azt csinálhatja amit akar, amit szeret és nem korlátozzák abban. Nem befolyásolják hitében, világnézetében és nem szabják rá politikai nézetét sem. Ezért mentem el. Magyaroknak megmaradnom könnyű volt, mert csak magyarul beszéltek igazán, bár három nyelvet is meg akartam tanulni, több-kevesebb sikerrel csak az angolt sikerült elsajátítanom... De nem is volt szükségem a nyelvekre, hiszen a képeim mindegyik elmondanak, a formák, a színek nyelve egyetemes.

— Képeinek témáját mennyire befolyásolja, hogy pap, istenhívő ember? Megjelenik-e a transzcendens a képeiben?

— Ha az ember a festőállvány előtt áll, akkor nem pap, nem politikus, csak festő. Kereső, kutató ember vagyok. Az igaz, a jó és a szép összekeveredik az emberben, és teszi együttvéve emberré, ennek felismerése teszi az embert többé-

az állatnál, ez emeli annak fölébe. A legmagasabb cél a szép szent tettenérése, az a fontos, amit szépen hajtunk végre. Aki a szépbe belegabalyodik, abból nem tud és nem is akar kikezeregni. A szép lehet egy cipő, vagy ruha akár a menyasszony. Az ember életének 1/3-a a szép körül forog. Csodálatos dolog, hogy ki tudom mondani: szép. Jó lenne tudni a fejlődés hányadik évezredében és ki találta ki a fogalmat, hogy SZÉP, magától a szót, s vajon mire történik nagy rácsodálkozás. A hitről pedig csak annyit, ha az ember hite mély, akkor az anélkül is kifejezésre jut a képen, hogy különösebben foglalkozna vele a festő. A hit belső megrendülést vált ki és azt kifesti magából a művész.

— A Pro Hungarica Kultúra kitüntetését a napokban, hetvenedik születésnapja alkalmából kapta. Az eddigi 70 kiállításából 42-öt idehaza rendeztek, hogy érzi magát? Mit üzen a közönségnek, a ma emberének? Mi az arspoetikája?

— Kimondani mindazt, ami bennem van, megfogni a megfoghatatlant. Persze, képeim megértése a befogadón is múlik, nemcsak rajtam. Élni, alkotni, édesen szédítő! Be folytatnám, ha adatnék rá idő!... Itthon nagyon jól érzem magam. Egy hazaköltözés az én koromban felérne a halállal, de haza mindig szívesen jövök ezután is.

Veress Éva

ÁVO óvó kőfal?

Egy százsországi kisvárosban — tekintettel ottani barátainra, a nevét nem írom ki —, a helyi államvédelmi szerv (Ministerium für Sicherheits) ominózus kőfalat emeltetett, objektumait körülveendő. Az eddig ezt a rendeltetést betöltő drótkerítés már nem volt elég „vonzó”. Természetesen a népnyelv — mint általában mindenből

— egykettőre poent faragott az eseményből. Eképpen:

— Meg tudná mondani kérem, mi a különbség a Berlini Fal és az itt található között?

— Pedig egyszerű. Ha átjut valaki a Berlini Falon az a szabadságban van. Az ezen átjutók viszont csak a „biztonságban” találják magukat.

—r—

Az első politikai szervezet

Mladost — a jövőért

Mladost, azaz ifjúság néven független szervezetet hoztak létre a Magyarországon élő horvát, szerb és szlovén fiatalok. Hazánkban ez az első politikai jellegű nemzetiségi tömörülés, jelezvén a megújulási törekvéseket a nem magyar anyanyelvű lakosság körében is. Célja: a délszláv fiatalok aktivizálása, bekapcsolása az országszerte zajló demokratizálódási folyamatokba. Tagja lehet minden 14—35

év közötti fiatal, mégpedig nemcsak délszláv, hanem a délszlávokkal rokonszenvező magyar és más nemzetiségű is.

A Mladost székhelye Pécs lett; azért döntött így a tagság, mert ebben a térségben — az ország déli megyéiben — él a legtöbb hazai horvát, szerb és szlovén család. Fügyelembe vették továbbá az anyanyelvet (Jugoszlávia) közvetlen közelségét.

6

D Á T U M

1989. augusztus 28.

SZABAD EURÓPA RÁDIÓ hétfői műsora

06.00: Kezdődik a nap: hírek, hírmagyarázatok, műsorismertetés, napi kalendárium, zene
08.00: Hírek
08.10: Élő egyház
09.00: Hírek
09.10: Földközélen
09.40: Nyugati folyóiratszema
10.00: Hírek
10.10: Zene-szó
10.40: Nyitott szemmel
10.50: Nyugati levél
11.00: Hírek
11.10: Protestáns világ
11.40: Irodalmi műsor
12.00: Déli harangzó — Hírek
12.10: Múlt idő, jelen idő
13.00: A Mai nap és műsorismertetés
13.25: A munka világa
13.50: Nyugati levél
14.00: Hírek
14.10: Zene-szó
14.40: Hobby
14.50: Párizsi magyar figyelő
15.00: Hírek, műsorismertetés — Délutáni randevú

16.00: Hírek
16.10: Múlt idő, jelen idő
17.00: Hírek, műsorismertetés
17.10: Forgószínpad
17.45: Nemzetközi sajtószema
18.00: Hírek, magyar- és világhíradó
18.40: Irodalmi műsor
19.00: Hírek
19.10: Periszkóp
19.40: Figyelő
20.00: Hírek, magyar- és világhíradó
20.40: Kelet-európai szemle
20.50: Magyar lapokból idézünk
21.00: Hírek, műsorismertetés
21.10: Forgószínpad
21.45: Nemzetközi sajtószema
22.00: A Mai nap késő esti kiadása
22.30: Zene-szó
23.00: Hírek
23.10: Periszkóp
23.40: Figyelő
24.00: Hírek
0.10: Nemzetközi sajtószema
0.25: Kelet-európai szemle
0.35: Magyar lapokból idézünk
0.45: Műsorzárás

Mától: ősz a rádióban

Mától őszi időszámítás kezdődik a Rádióban, amely jelentős mértékben érinti a sportműsorokat is. A nyári szünet után a Petőfi rádióban ismét hallható lesz — hétfőn, csütörtökön és pénteken, 7.30 perckor — a Sportreggel. Komoly változást jelent az elmúlt évekhez képest, hogy formailag, valamint tartalmilag egyaránt átalakul a Sportvilág. Ezentúl hétfőtől péntekig minden nap 19.15-kor kerül a Kossuth rádió műsorára. A negyedórás összeállításban elsősorban a nap sporteseményeiről hangzanak el beszámolók, riportok. A nagyvilágból érkező és a hazai sporthírekhez fűztek megjegyzéseket a szerkesztők és adott sportág avatott szakértői. Akik később érnek rá a rádiót hallgatni, azok számára bőséges, 10 perces sportösszefoglaló készül. Ez 23.10-kor

hallgatható a Petőfi rádióban. A jövőben a hétközi sportközvetítéseket — így már az őtusa vb tudósításait is — a Kossuth rádió URH-sávján találják meg a sportkedvelők. Ez az úgynevezett adószétváltás több sportesemény élő közvetítését teszi majd elérhetővé. Ami változatlan marad továbbra is csütörtökönként 14 órától jelentkezik a Lelátó és magától értetődően szombaton 7.05-kor a Sportszombat. Az eddigiekhez hasonlóan alakul a vasárnapi Poptársnyia sportkínálata is. A megszokott módon a Krónikában és a magazimműsorokban is hallhatják a nagyvilágból érkező és a hazai sporthírekhez fűztek megjegyzéseket a szerkesztők és adott sportág avatott szakértői. Akik később érnek rá a rádiót hallgatni, azok számára bőséges, 10 perces sportösszefoglaló készül. Ez 23.10-kor

KOSSUTH RÁDIÓ

8.20: A hét zeneműve: Mozart C-dúr szimfónia. 8.50: A hét költője: Vég, György. 9.00—11.00: Napközben. Zene délelőtt. 11.05: Hagyományápolók. 11.35: Az oroszlanos kert. 12.45: Házunk tája. 13.00: Klasszikusok délidőben. 14.05: Ahogy a Foreign Office-ből látták. 14.25: Egy lélegzetnyi oxigén. 14.35: Kóruspódium. 15.00: Mit is jelent az európai-ság? 15.30: Gyurkovics Mária operettfelvételeiből. 16.15: Dalposta. 16.25: A Nyitnikék postája. 17.00: Exo-mix — Gazdasági magazin. 17.30: Beszélgetésünk zenéről. 18.05: Láttuk, hallottuk, olvastuk. 19.15: Sportvilág. 19.30: Hol volt, hol nem volt...19.40: Lajtha László: Vasmegeyi kurucképek. 19.50: Gong. 20.00: Első kézből. 20.56: Rádiószínház. 22.00: Hírviág. 22.30: Kék mezőben ötven csillag. 23.00: Operaest.

PETŐFI RÁDIÓ

8.05: Rivaldafényben. 8.50: Délelőti toma. 9.05: Irodalmi világljárás. 9.33: Polkák, kerin-gők. 10.00: Magyarán szólva. 10.15: Jacobi Viktor operettjeiből. 11.05: Hogy tetszik lenni? 11.35: Balatonrádió. 12.10: Nóták. 12.53: Kis magyar néprajz. 13.05: Slágermúzeum. 14.00: Kettőtől ötig... 17.05: Kölyökrádió. 17.30: Ötödik sebesség. 18.30: Pop-regiszter. 19.05: „Az érzelmek kíméjája”. 21.05: Muzsikánál nincs jobb barát. 22.00: Erkölcsei csapdák — 5. 23.20: Slágerfilmek — filmsláger. 23.57: Filmzene.

BARTÓK RÁDIÓ

9.06: Peskó György orgonahangversenye a Zeneakadémia

nagytermében. 10.42: Zenetörténeti értéktár. 11.17: Mignon — Részletek Thomas operájából. 12.05: Zenekari muzsika. 13.00: Kilátó. 13.45: A magyar muzsika múltjából. 14.15: Kamarazene. 15.10: Évszázadok muzsikája. 16.05: Romantikus operákból. 17.05: Az Északnémet Rádió szimfonikus zenekarának hangversenye. 18.30: A hét zeneműve: Mozart C-dúr szimfónia K. 19.05: Gluck: Alkésztisz. 21.45: Napjaink zenéje. 23.00: A másodrendű vádlott.

TV1

9.00: Képűjság. 9.05: Tévétorna nyugdíjasoknak. 9.10: Szerencselovag. 10.10: A HET. 11.10: Delta. 11.35: Képűjság. 16.30: Hírek. 16.35: Déli videóújság. 16.45: Hírek román nyelven. 16.50: Miért nem dalol az uborka. 17.40: Számadás. 17.55: Három nap tévé-műsora. 18.00: Kalendárium 1989. 18.45: Reklám. 18.50: Esti mese. 19.00: Új cím-cím. 19.20: Reklám. 19.30: Híradó. 20.00: Reklám. 20.05: Ez + Az. 21.05: Panoráma. 21.50: Reklám. 21.55: Vázlatkönyv. 22.30: Híradó 3.

TV2

17.25: Képűjság. 17.35: TV2. 18.00: Hétfőn haikor. 18.25: Gyerekeknek. 18.50: Mozaik. 19.00: A Forsyte Saga. 19.50: TV2. 20.00: Körzeti tévéstudiók műsora. 20.55: TV2. 21.00: Híradó 2. 21.30: Telesport. 23.00: Napzárta.

SKY CHANNEL

6.30: Üzleti hírek. 7.00: DJ Kat Show. 9.30: Panel Pot Pourri. 11.00: Sullivanék. 11.30: Sky-krónika. 12.30: Gondfó-

Rádió, televízió

rum. 13.00: Egy másik világ. 13.55: A Skytext oldalai. 14.50: Változó világ. 15.45: Szeretni. 16.15: The Lucy Show. 16.45: Sylvanians. 17.00: Visszaszámlálás. 18.00: Eurosport.

SUPER CHANNEL

7.00: Hírek. 7.05: Időjárás-jelentés. 7.09: Üzleti hírek. 7.30: Hírek, időjárás-jelentés. 7.39: Üzleti hírek. 8.00: Időjárás-jelentés. 8.02: Egyveleg. 15.30: Chart Attack. 16.30: Forró drót. 18.30: Off the Wall. 19.30: Foley Square. 20.00: High Chaparral. 20.55: Cassie and Co. 21.50: Világhíradó. 22.00: Feltárandó övezetek: 1. Déltengeri utazás. kb. 23.00: 2. Négyen a vadonban. 00.00: Hírek, időjárás-jelentés, majd Egyveleg.

TV5

16.05: Riportok. 17.00: Sportmagazin. 18.05: Hírek, időjárás-jelentés. 18.10: Pihenőidő. 18.30: Szármaló képzetel. 19.00: Számok és betűk. 19.30: Kalandok naplója. 20.00: Nyári varieté. 21.00: Újvilág. 22.00: Tv-híradó. 22.30: Időjárás-jelentés. 22.35: Kirándulótak. 23.00: Aktualitások. 00.00: Személyiségek. 01.00: Műsorzárás.

SATI

6.00: Jó reggelt a SATI-gyel! 9.00: Hírek, időjárás. 9.05: Műsorelőzetes. 9.10: Flintstone család. 9.35: Az igazi szelleműzők. 10.00: Hírek, időjárás. 10.05: Közkórház. 10.50: Konyhatündérek. 11.00: Hírek, időjárás. 11.05: A halál-ranch. 12.50: IFA-hírek. 13.00: Tévébörze. 14.00: Horoszkóp, műsorelőzetes. 14.05: Pixi az égi kakukkfészkekben. 14.30:

Lassie. 15.05: Közkórház. 15.50: Házartási ötletek. 16.00: Sport. 18.45: Híradó. 19.00: Szerencsekerék. 19.30: Időjárás-jelentés. 19.35: Sport. 21.30: Fiataloknak kell a szerelem. 23.05: Hírek, sport, időjárás. 23.15: Hírek+történetek. 23.55: Vallásos szemszögből. 00.10: Sport.

JUGOSZLÁV TELEVÍZIÓ

1. műsor: 8.10: Műsorismertetés. 8.15: Hírek. 8.20: Tv-naptár. 8.30: Sorozat gyermekeknek. 8.45: Gyermekműsor. 9.00: Nyári program. 13.25: Komolyzenei műsor. 14.25: Sorozat gyermekeknek. 14.55: Oktatóműsor. 15.25: Műsorismertetés. 15.30: Hírek. 15.40: Rádás program. 16.30: Magyar híradó. 17.40: Műsorismertetés. 17.45: Hírek. 17.55: Tv-naptár. 18.05: Számok és betűk. 18.25: Látókör. 19.10: Időjárás. 19.13: Hírek külföldi turisták számára. 19.18: Rajzfilm. 19.30: Tv-napló I. 19.53: A mai sport. 20.00: Drámaest. 21.05: Komolyzenei műsor. 21.50: Tv-napló II. 22.10: Hírek külföldi turisták számára. 22.15: Rádás program. 00.15: Hírek. 00.20: A keddi műsor ismertetése.

2. műsor: 19.30: Műsorismertetés. 20.00: Külpolitika. 20.45: Hírek. 20.50: Kis koncert. 21.10: Lorca avagy a költő halála. 22.05: Perspektívák. 23.35: A keddi műsor ismertetése.

A Sky Channel, a Super Channel, a TV5 és a SATI műsorát részletesen közli a Telehold.

Megvette már a **HELYZET**-et Dél-Dunántúl hetilapját?

KAPHATÓ:

**Somogy,
Tolna
és Baranya
megyében**

Kérje az újságárosoknál!

APRÓHIRDETÉS

Mintás műkö kerítésablak el-
adó. Kajdacs, Kossuth L. u. 517.

Videofelvétel készítését vál-
lalom különböző rendezvényekről,
családi eseményekről. Mozbacher
Ferenc, Szekszárd, Gróf P. u. 20.
IV/12. Telefon: 74/16-086.

Telek eladó, 200 négyszögöl.
Érdeklődni: 8621 Zamárdi, Fő u.
56.

Gázzámoly napraforgó és tők-
magpirítógép eladó Szekszárdon.
Érdeklődni: 17 óra után
74/14-873-as telefonon.

*Eladásra felkínálunk tipizálás és szerkezetváltás miatt 2
db jó műszaki állapotú RABA-180 traktort, 1 db NTK-1,8
takarmánykiosztó kocsit, 1 db DEWA tápkockagyártó gé-
pet, 1 db E-684 burgonyabetakarító gépet, 1 db 3,2 t-ás 12
m emelő magasságú futómáscskát (új), 2 db FZB zöldbabe-
takarító gépet, 1 db holland gyártmányú hidraulikus konté-
ner ürítőt, valamint a fenti gépekhez alkatrészeket. „Új
Élet” Mg Tsz. Mőzs. Érdeklődni lehet: Koch György mű-
szaki főágazatvezetőnél. Telefon: 74/40-433.*

Hirdetését telefonon is feladhatja!

Szekszárdon:	16-277	14-626
	11-946	12-061
	11-109	14-452
	15-271	14-137
	13-603	16-854
	16-184	16-094
	13-773	11-672
	15-271	12-471
	14-137	

Dombóváron:(74)	66-779	65-174
Pakson:(75)	11-173	
Tolnán:(74)	40-476	40-317
Gerjenben:(75)	37-060	

Lapunk előfizetőinek apróhirdetéseit 1989. december 31-ig díjtalanul teljesítjük.

1989. augusztus 28.

D Á T U M

7

Hirdetések szervezésére

vállalkozók

jelentkezését várjuk

74/ 16-277

és

74/ 15-275

TEKINTSE MEG,
ÉRDEMES!
ÚJ SHOP A KONZUMBAN

PUMA

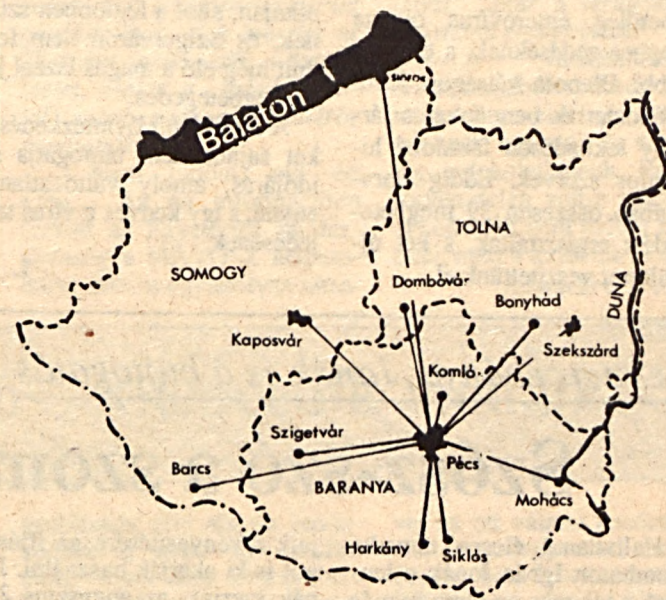

SPORTRUHÁZATI CIKKEK,
SZABADIDŐRUHÁK,
TÁSKÁK,
TENISZÜTŐK,
BUKÓISISAKOK,
HAJ- ÉS CSUKLÓPÁNTOK
KÖZÜL VÁLASZTHAT
ÁRUHÁZUNK
I. EMELETÉN

**KONZUM
ÁRUHÁZ**

Pécs
Kossuth tér

NOVOPRESS

A NOVOTRADE RT.-BARANYAKER LAPJA
Dolgozókat keres? Elfekvő árukészlete van?
Szolgáltatásait akarja reklámozni?
Termékeit eladni?

FORDULJON HOZZÁNK BIZALOMMAL!

Baranya, Somogy, és Tolna megyében
MEGOLDJUK HIRDETÉSI, REKLÁMOZÁSI
gondjait. Lapunk mérete A/4-es.

Bővebb felvilágosítással szívesen állunk
rendelkezésükre szerkesztőségünkben.

PÉCS, SALLAI U. 1. 7621.
Telefon: (72) 14-212, 32-325
Szekszárd, Bajcsy-Zsilinszky u. 7.
Telefon: (74) 16-277   Telefax: 15-275

Miért sűrög a Munkásörserég?

Az MDF felhívása menekültügyekben

A magyar kormány a nemzetközi és a belső viszonyok megváltozása, valamint javarészt az ellenzéki mozgalmak nyomására 1989-ben elkezdte a vasfüggöny fizikai felszámolását. Ennek többek között az lett a következménye, hogy hazánkban keresztül a fallal kettévágott Németország számos polgára igyekszik keletnémet illetőségét feladva Nyugat-Németországba jutni. A Varsói Szerződés kötelékéhez tartozó, változásban és válságban élő magyar társadalom, amelynek a saját nemzetének Romániából menekülő tömegeiről is gondoskodnia kell, nagyon nehéz helyzetbe került. Ebben az állapotban a magyar társadalom és a magyar kormány csak egyet tehet: humánus megoldásokat keres és talál, ragaszkodik a Helsinki Egyezmény szelleméhez és betűjéhez, és a kormány által aláírt

segítőkézsége mellett megjelentek az otthagytott autókát fosztogató bandák, és még súlyosabb, hogy megjelent a határon a Munkásörserég, amelynek semmi keresnivalója nincs ott. A magyar kormánynak kötelessége humanista magatartást parancsolnia a Határörserégnek. Haladéktalanul fel kell készülni a mainál sokkal nagyobb tömegű menekült fogadására és átengedésére. Ebben az egész kérdésben európai összefogásra van szükség. Az MDF kéri az Európa Parlamentet, az Egyesült Nemzetek megfelelő szerveit, hogy tüsse napirendre az európai menekültügy kérdéseit, és más nemzetközi szervezetekkel együtt alakítson ki egységes elveket és követhető, nemzetközi összefogáson alapuló gyakorlatot ebben a súlyos és már most előreláthatóan egyre fenyegetőbbé váló kérdésben.

Menekültügyi konvencióhoz. Ebben a tekintetben az utóbbi napok fejleményei nem minden vonatkozásukban megnyugtatóak. A lakosság szinte

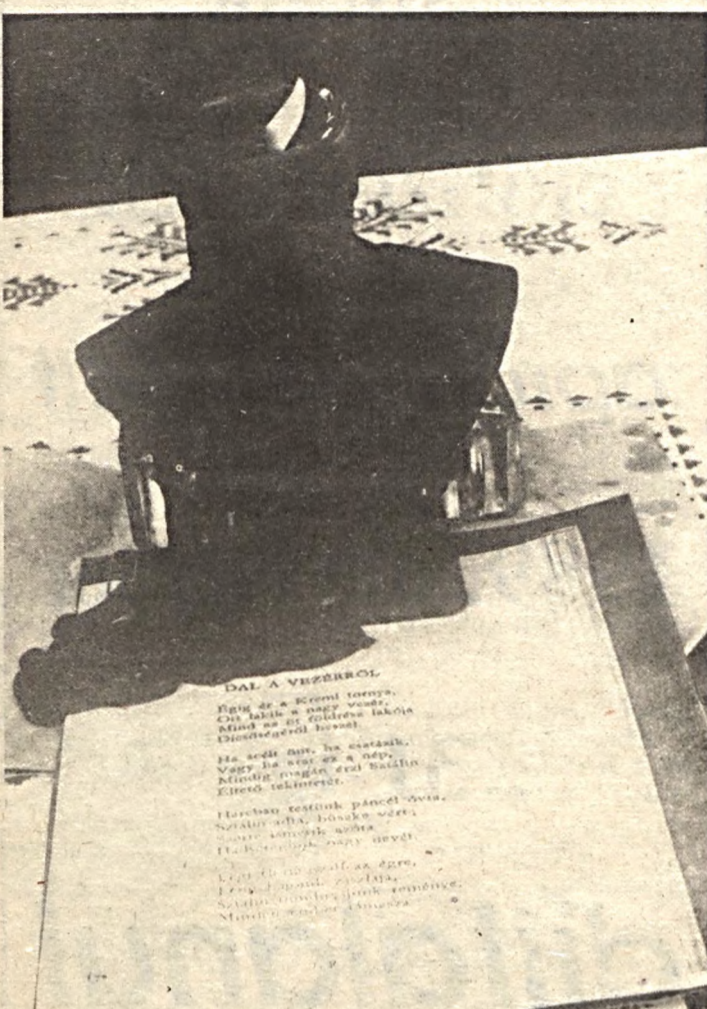
Az MDF a maga részéről minden segítséget megad ehhez.

Az MDF Országos Választmánya

Bongott a Bongó

A Sportfogadási és Lottóigazgatóság közlése szerint az augusztus havi bongó-sorsolás kihúzott nyerőszáma: 1 231 892

A nettó nyereményösszegek a következők: a sorsjegy közvetlenül egymás melletti utolsó		
— 2 számjegye:	92	70,— Ft
— 3 számjegye:	892	700,— Ft
— 4 számjegye:	1 892	7000,— Ft
— 5 számjegye:	31 892	70 000,— Ft
— 6 számjegye:	231 892	700 000,— Ft
— a sorsjegy száma:	1 231 892	7 000 000,— Ft

Sztálingyertya, avagy ideje meggyújtani?

fotó: k.a.

Hűvös, esős idő

Előrejelzés az ország területére hétfő estig: Eleinte nyugat felől időnként csökken, majd ismét erősen megnövekszik a felhőzet. Sokfelé várható ismétlődő eső, záporosó, helyen-

ként zivatar. Többnyire mérsékelt változó irányú szélre, zivatar környezetében erős széllelkésekre kell számítani. A legmagasabb nappali hőmérséklet 15 és 20 fok között alakul.

Újabb csecsemőhalál

Baranya megyében újabb csecsemő esett áldozatul a feltehetőleg enterovírus okozta megbetegedéseknek, s egy további állapota válságos. Erről tájékoztattak bennünket a járvány leküzdésén fáradozó hivatalos szervek. Eddig Baranyában összesen 39 megbetegedést regisztráltak, s két újszülöttet veszítettünk el.

A megye kórházai közül az Orvostudományi Egyetem klinikáján, ahol a legtöbben szülnek, és Szigetváron nem fordult még elő a magas lázzal járó megbetegedés.

A rendkívüli óvintézkedéseket sajnos nem támogatja az időjárás, amely változatlanul enyhe, s így kedvez a vírus terjedésének.

L. S.

Besztercebánya, Janák és a bujtogatás

Szósz-szó a szomszédból

Hallatlanul élesen támadta szombaton Ignác Janák a lengyel, a magyar, az olasz és más külföldi részvételt a hétfői prágai Vencel téri tüntetésen, valamint a Magyar Televízió Panoráma műsorát.

A Szlovákia Kommunista Pártjának első titkára — aki a szlovák nemzeti felkelés 45. évfordulója alkalmából mondott szombaton Besztercebányán beszédet — azt fejtegette, az átalakítás előrehaladásával, a demokratizálás elmélyülésével Csehszlovákiában nőtt azoknak az erőnek az aktivitása, amelyeknek „politikai orientációja a szocializmuson kívül található”, és amelyek cél-

jaik érvényesítésére az ifjúságot is ki akarják használni. Janák szerint „az augusztus 21-iki provokációs demonstráció szervezésére tett próbálkozás is a közrend megsértésére, az állampolgárok felbujtására tett erőfeszítések megnyilvánulása volt”.

„Azon a véleményen vagyunk: a jószomszédi kapcsolatok és a kölcsönös bizalom, tisztelet és megértés szelleme nem úgy épül, ahogyan a Magyar Televízió egyes külpolitikai újságírói rendszeresen demonstrálják különösen a Panoráma műsorában”. Tudatosítanunk kell — folytatta Janák —, hogy „Csehszlovákia történel-

A pápa apostoli levele és üzenete

Emberi méltóságot és lengyel jogokat

Európa, amely 50 évvel ezelőtt kirobantotta a második világháborút, és felelős annak minden borzalmáért (zsidóüldözés, totalitarizmusok, a földrészt kettéosztása), legyen ma újra egységes, és a béke forrása, az emberi jogok és a népek jogainak teljes tiszteletben tar-

tásán alapuló renddel. — Ez a központi gondolata annak a két pápai okmányának, amelyet a hét végén tettek közzé a Vatikánban.

Az egyik II. János Pál apostoli levele az 50. évforduló alkalmából minden hívőhöz, a másik a lengyel püspöki karhoz

intézett üzenet. A két üzeneten átsütnek Karol Wojtyła személyes érzelmei, hiszen átélte a háborút, Lengyelország lerohanását, majd kettéosztását, a gázkamrák korszakát, később a sztálini intézményrendszer kipróbálását. Az üzenetek célja intő figyelmeztetés Lengyelország teljes szuverenitásának tiszteletben tartására annak mai sorsfordulóján. A Molotov-Ribbentrop paktum „halálra ítélte Lengyelországot és a Balti államokat”. A háború „semmibe vette az emberi méltóságot”, s amely a „tervszerű barbárságot” hozta Európára. Ennek csúcspontja a zsidóság kiirtása jelentette, ami „az emberiség örök szégyene”. Az üzenet — először — önkritikus hangot üt meg a katolikus egyház nevében: „lelküismereti és önvizsgálatot kell tartanunk, hogyan hirdettük az evangéliumot, ha a keresztény értékek ilyen mélyre zuhanása bekövetkezhetett Európában, s folyamatosan ügyelintünk kell erre”. Európa ma sem gyógyult ki teljesen az akkori sebekből kettéosztottsága ennek következménye, s az is, hogy keleti részén emberellenes eszmék és intézmények kerültek hatalomra. II. János Pál értékeli a szovjet, lengyel és magyar reformfolyamatokat,

s arra igyekszik, sarkallni a szovjet vezetést: állja a szavát és tartsa teljes tiszteletben a népek önállóságát a jogait, így Lengyelország jogát ahhoz, hogy kormányzatot változtasson. Buzdít a pápai üzenet az emberi személyiség és méltóság tiszteletben tartására, a faji gyűlölködés és megkülönböztetés felszámolására, s elítéli a „totalitárius ideológiákat” (a náci pogányságot és a marxista dogmatizmust), mint „valláspótlékokat, amelyek a keresztény értékek megsemmisítésére törek. Mindez úgy haladhat meg, ha tiszteletben tartják a népek és egyének jogait, jogállamok jönnek létre, ahol kölcsönös türelem érvényesül. A lengyel püspökökhöz intézett üzenet azt hangoztatja: az ország sorsa annyi szenvedés után ma végre csakis a lengyeleken múlik. Rajtuk áll, sikerül-e behozni a súlyos lemaradást, amely nemcsak gazdasági, és helyreállítani, különösen a fiatalokban, a bizalmat saját jövőjükben. Hozzáteszi: ebben Keletnek és Nyugatnak, egész Európának van felelőssége. II. János Pál a szembenállás meghaladására, összefogásra szólít fel, egységes, demokratikus értékrendet valló Európa kialakítása érdekében.

Kapható:

Baranya, Fehér, Somogy, Tolna, és Zala megyében, valamint Budapesten és Baján